วิชาการอภิวัฒน์

Journal of Apiwat Academic

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน เม.ย.-มิ.ย. 2567

ISSN 3027-6926 (Online)

วารสารวิชาการอภิวัฒน์

www.academic-journals.com สื่อกลางการเผยแพร่บทความวิชาการ
บทความวิจัย ในรูปแบบวารสารออนไลน์

ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

กองบรรณาธิการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

พระเทพวัชรธรรมภาณี (วิชา อภิปญฺโญ) ป.ธ.7 ดร.	รองเจ้าคณะภาค 8
พระราชพัชรธรรมเมธี (ลักษณะ กิตฺติญาโณ) ป.ธ.9 ดร.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ่อขุนผาเมือง
พระเมธีปริยัติธาดา (บุญพรม จารุปญฺโญ) ปธ.7 ดร.	เจ้าคณะอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
พระมหาสุธรรม สุรตโน ป.ธ.9 ดร.	ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา มูลนิธิธรรมกาย
พระมหาชัชวาล โอภาโส ป.ธ.9 ดร	รองเจ้าคณะอำเภออุทุมพรพิสัย

บรรณาธิการบริหาร

ดร.เผด็จ จงสกุลศิริ

กองบรรณาธิการ

ดร.สมสวย เจริญใจธนะกุล
ดร.อุบล อุดร
ดร.เขมิกา วรสันโต
ดร.สุธีรา งามเกียรติทรัพย์
ดร.ธวัชชัย ฉินส่งธีระพานิช
โชคชัย มันตานุรักษ์
กมลทิพย์ พฤกษมาศ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

พระครูโอภาสนนทกิตติ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูกิตติญาณวิสิฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.อำนวย เดชชัยศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒผล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย มุกสง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.พัชโรบล จริยฐิตินันท์	มหาวิทยาลัยพะเยา
ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร	มหาวิทยาลัยบูรพา

กองบรรณาธิการ

ฝ่ายจัดการ

ดร.สุทิศ สวัสดี

ดร.ทองดี ศรีตระการ

ดร. อรุณรัตน์ วิไลรัตนกุล

บรรณาธิการฝ่ายศิลป์

ดร.ประวิทย์ ชัยสุข

ผู้จัดการ

โชคชัย มันตานุรักษ์ โทรศัพท์ ๐๘๘-๐๐๗-๒๘๙๖ e-mail : chokchai.muntanuluk@gmail.com
๔๐/๑๗ หมู่ ๘ ตำบลคลองสอง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๒๐

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการอภิวัฒน์ ISSN : 3027-6926 (Online) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูอาจารย์ นักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสนำผลงานวิชาการและงานวิจัย ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา การศึกษา การบริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยาและการแนะแนว ภาษาศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสาขาวิชาสหวิทยาการอื่นๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อ่านประเมินต้นฉบับ จำนวน 2 ท่านต่อ 1 เรื่องในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind) ซึ่งเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับจะต้องไม่เคยตีพิมพ์ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัย และการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในวารสารฉบับนี้ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้นเพียงผู้เดียว และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์และจะแจ้งให้เจ้าของบทความทราบหลังจากผู้ประเมินบทความตรวจอ่านบทความแล้ว

วารสารวิชาการอภิวัฒน์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 4 ฉบับ (ราย 3 เดือน) ดังนี้

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มีนาคม

ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน - มิถุนายน

ฉบับที่ 3 เดือนกรกฎาคม - กันยายน

ฉบับที่ 4 เดือนตุลาคม - ธันวาคม

สารบัญ

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร
AN ACADEMIC ADMINISTRATION OF BUDDHIST TEMPLE CHARITABLE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION BANGKOK
พระครูปลัดธนกฤษณ์ กิตติปญฺโญ (ฤทธิ์นาคา) รศ.ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย 6

การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION IN ACCORDING TO SANGAHAVATTHU 4 OF ADMINISTRATORS IN PRIMARYSCHOOLS IN BANGKUNTIAN DISTRICT THE BANGKOK METROPOLITAN
รศ.ดร.สิน งามประโคน, กมลทิพย์ พฤกษมาศ 14

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร
ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION IN ACCORDING TO IDDHIBHADA IV OF ADMINISTRATORS IN PRIMARY SCHOOLS IN BANGRAK DISTRICT THE BANGKOK METROPOLITAN
โชคชัย มันตานุรักษ์, กมลทิพย์ พฤกษมาศ 25

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
A STUDY OF THE ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH GOOD GOVERNANCE IN PHRAPARIYATDHAMMA SCHOOLS, DHAMMA DIVISION IN PHRAPRADAENG DISTRICT SAMUTPRAKAN PROVINCE
กมลทิพย์ พฤกษมาศ 35

การศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร
A THE STUDY OF ENVIRONMENTAL IN ACCORDING TO DHAMMA OF PRIMARY SCHOOLS IN KHLONGTOEI DISTRICT THE BANGKOK METROPOLITAN
พระมีศักดิ์ คุตฺตวโส (สุขประเสริฐ), รศ.ดร.สิน งามประโคน, พระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฺโน, ผศ.ดร. 44

ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
THE ADMINISTRATION OF GOOD GOVERNANCE OF PRIMARY SCHOOLS IN BANGPLEE DISTRICT SAMUTPRAKAN PROVINCE
พระมหาวินัย สิริภทฺโท (แช่มสายทอง), รศ.ดร.สิน งามประโคน, ผศ.ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์ 53

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

AN ACADEMIC ADMINISTRATION OF BUDDHIST TEMPLE CHARITABLE SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF PRIVATE EDUCATION COMMISSION BANGKOK

พระครูปลัดธนกฤษณ์ กิตติปญฺโญ (ฤทธิ์นาคา) รศ.ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสังกัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อ ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน และ ๓. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร นำแบบสอบถามไปหาค่า (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ และได้ค่า IOC มากกว่า ๐.๕ แล้ว นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนพรพระร่วงประสิทธิ์ แขวงออเงิน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ๓๐ ฉบับ หาค่าเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๕๕๑ แล้ว นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๑๘๕ ฉบับ ทั้ง ๘ โรงเรียน และเก็บคืนกลับมาได้ ๑๘๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘๔ นำไปค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมุติฐานตามปัจจัยส่วนบุคคล แบบ (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย คือ

๑. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการ กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยภาพรวม และทุกด้าน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับ มาก ได้แก่ ด้านการบริหารการวัดผล ด้านการบริหารการจัดการเรียนสอน ด้านการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการบริหารอาคารสถานที่ และด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน
ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและครูมีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยภาพรวม และทุกด้าน เพื่อทดสอบตามสมมติฐานหาค่า F-test ตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

๓. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและครูมีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยภาพรวม และเพื่อทดสอบตามสมมติฐานหาค่า F-test ตาม
อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕% ที่เหลือผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕% จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. แนวทางการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ

๔.๑ ควรมีการส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาแก่นักเรียนให้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม หลักสูตรของสถานศึกษา

๔.๒ ควรสนับสนุนให้ครูนำวัสดุที่เป็นธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนหรือเป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อนำเอามาพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเป็นสื่อการเรียนการสอนกับนักเรียนให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้น

๔.๓ ควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาได้นำนวัตกรรมทางการศึกษาด้าน เทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาระบบข้อมูลด้านการวิจัย การวัดและประเมินผลทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และครอบคลุมในเนื้อหาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of the research on "An Academic Administration of Buddhist Temple Charitable Schools under the Office of Private Education Commission Bangkok" are 1, to study the charitable schools of Buddhist temples, 2. to Compare administrators' and teachers' ideas towards the academic administration of the Buddhist temple charitable schools, being divided as the different personal factors and 3. to study the ways of the academic administration of the Buddhist temple charitable schools under the Office of Private Education Commission, Bangkok. The questionnaire collected from experts was used for evaluating IOC. The derived value of IOC was over 0.5. Then the 30 sets of questionnaire was used for testing with the sampling group who were administrators and teachers of Phone Phra Ruang Prasit school. Ongoing Subdistrict, Saimai District, Bangkok in order to find the value of confidence. Its derived confidence value equaled 0.951 and then 185 sets of it were collected from the sampling group of 8 schools. 182 sets of those could be collected back, those were 97.84 percent of them. It was used for evaluating mean, standard deviation. The hypothesis was tested as personal factor in form of One Way ANOVA.

Findings on the Research

1.The administrators' and teachers' ideas towards the academic administration of the Buddhist temple charitable schools, in whole and as aspects, were at the high level in all aspects; aspect of measurement administration, aspect of educational management, aspect of curriculum management of school, aspect of premise management and aspect of educational media management respectively.

2. For the result of comparing the difference of the administrators' and teachers' Ideas towards the academic administration of the Buddhist temple charitable schools, in whole and as aspects in all aspects, by evaluating F-test of gender and testing was made as hypothesis, their Ideas were not different with statistical significance at 0.05,

3. For the result of comparing the administrators' and teachers' Ideas towards the academic administration of the Buddhist temple charitable schools, in whole and as aspects, for testing the hypothesis by evaluating F-test as age, in 2 and 5" aspect, they were different with statistical significance at

0,05. For the rest, their ideas were not different with statistical significance at 0.05. Hereby, it is not in coincidence with the set hypothesis.

4. The ways for Improving academic development

4.1 It should Support teachers to apply the Innovation for holding the educational activities In order to develop learners In 4 aspects; bodily, emotive, social and Intelligent skill and give desirable characters of school curriculum

4.2 It should support teachers to apply the natural materials existing in community or local wisdom for developing the educational innovation and educational media in order to offer new knowledge to students

4.3 It should support the educational personnel to apply the educational Innovation of modern technology for Improving the system of research data and educational measurement and assessment on the objective of learning in order to make learning and teaching cover all the content and be more efficient.

Keywords: Development Process**,** Academic Management Guidelines

๑.บทนำ

การให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ การจัดการศึกษาถือว่าเป็นภาระงานหนึ่งในการบริการสังคมของพระภิกษุในพระพุทธศาสนาโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนาถือเป็นภาระที่ต้องมีการ ดำเนินการจัดการศึกษาปัจจุบัน พระภิกษุตั้งแต่ระดับเจ้าอาวาส เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน หรือมอบที่ดิน อนุญาตให้ใช้ที่ดินของวัดเพื่อการ จัดตั้งโรงเรียน ทั้งในส่วนที่เป็นโรงเรียนวัดการกุศลที่สังกัดการศึกษาเอกชน บริหารงานโดย คณะสงฆ์ และรัฐเป็นผู้ให้การอุปถัมภ์และ สนับสนุน ภาระงานหนึ่งของคณะสงฆ์ที่ให้การ สงเคราะห์แก่ประชาชนเป็นสถานศึกษาของ พระพุทธศาสนา เป็นโรงเรียนของพระพุทธเจ้า

นักเรียนทุกคนจึงเป็นลูกของพระพุทธเจ้า มีพระ เป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้า ที่นำคำสอนสู่นักเรียน ยิ่งนักเรียนมีความเข้าใจเรื่องหลักธรรม ของพระพุทธศาสนามาใช้มากเท่าไร ก็จะนำมา ซึ่งความมั่นคงของสถาบันหลักทั้ง ๓ สถาบัน ไม่เฉพาะแต่สถาบันพระพุทธศาสนาเท่านั้น ภายใต้แนวความคิดที่ว่า "โรงเรียนการกุศลของ วัดเป็นโรงเรียนของพระพุทธเจ้า (โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ๒๕๕๘ :[ออนไลน์].)

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของ สถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มุ่งให้กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการบริหารวิชาการตามแผนงานที่วางไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๕ ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้าน การบริหารการจัดการเรียนสอน ด้านการ บริหารสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริหาร อาคารสถานที่ และด้านการบริหารการวัดผล และประเมินผลซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการบริหารจัดงานด้านวิชาการของโรงเรียนกุศลศึกษาของวัดในพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพการงานวิชาการแก่ผู้บริหารและครูได้รรับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน

๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนการกุศล ของวัดใน พระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงาน วิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดใน พระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนกุศลศึกษาของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาการบริหารงานวิชาการที่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการศึกษาของ ภารดี อนันต์นาวีกล่าวถึงการบริหารงานวิชาการ ไว้ ๕ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ๒. ด้าน การบริหารการจัดการเรียนสอน ๓. ด้านการ บริหารสื่อการเรียนการสอน ๔. ด้านการบริหาร อาคารสถานที่ และ ๕. ด้านการบริหารการ วัดผลและประเมินผล (ภารดี อนันต์นาวี๒๕๕๓ :๒๘๑.)

๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

๑. ประชากรที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนกุศลศึกษาของวัดใน พระพุทธศาสนา ทั้งหมดจำนวน ๓๕๕ คน ๘โรงเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร

๒. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูโรงเรียนกุศลศึกษาของวัดใน พระพุทธศาสนา จำนวน ๘ โรงเรียน โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยใช้ วิธีการสุ่มหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง ของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan (ธานินทร์ ศิลป์จารุ ๒๕๕๑ ๔๘.) และได้ขนาดกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน ๑๘๕ คน

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ ที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนกุศล ศึกษาของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร ๘ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดทุ่งลานนาโรงเรียนกุศลศึกษา (วัด ชัยพฤกษมาลาราชวรวิหาร) โรงเรียนอนุบาลวัด พรพระร่วง โรงเรียนไตรรัตนาภิรักษ์ โรงเรียน อนุบาลวัดไผ่เขียว โรงเรียนวัดโคกจ้าหล่า โรงเรียนอัมพวันศึกษา 2, โรงเรียนวัดวชิรธรรมสาธิต

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ ดำเนินการดังต่อไปนี้

๔.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เป็นการ วิจัยแบบผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative

Research) และงานวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหาร และครู ของโรงเรียนการกุศลของ วัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๘๕ คน

๔.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ครั้ง นี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนการกุศลของ วัดในพระพุทธศาสนา สังกัด สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน ๓๕๕ คน จำนวน ๘ โรงเรียน แต่สาเหตุ เนื่องจากว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน กรุงเทพมหานคร มีจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากันจึงใช้วิธีการสุ่มหา ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง R.V.Krejcie และ D.W.Morganและได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๘๕ คน

๔.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการ กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทั้ง ๕ ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ๒. ด้านการจัดการ เรียนการสอน ๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน ๔.ด้านการบริหารอาคารสถานที่ และ ๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะ แนวทางจากผู้บริหารและครูต่อการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๔ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานไปยังผู้บริหารและ ครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแจกแบบสอบถามต่อไป

๒. ติดต่อประสานงานโครงการหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์เพื่อขอหนังสือรับรอง เพื่อนำไปยืนยันต่อผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

๓. นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารและครูโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย น่าแบบสอบความคิดเห็นจากผู้บริหารและครู ลงในโปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยมใช้อย่าง แพร่หลายทางสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้

๑. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ วิธีหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ

๒. วิเคราะห์ความคิดเห็นผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการ กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ทั้ง ๕ ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ๒. ด้านการจัดการ เรียนการสอน ๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน ๔. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ และ ๕. ด้านการ วัดผลและประเมินผล เพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามหาค่าความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA

๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ค่าความสอดคล้อง (Index of item Object Congruence : IOC) ของแบบสอบถาม

๒. ค่าอำนาจความจำแนก (Item total correlation) ของแบบสอบถาม

๓. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

๔. สถิติพื้นฐาน

๕. ค่าความถี่ (Frequency)

๖. ค่าค่าร้อยละ (Percentage)

๗. ค่าเฉลี่ย (Mean)

๘ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๘. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการ กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับมาก และรายด้าน ทุกด้าน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้าน การบริหารการวัดผล และ ด้านการบริหารการจัดการเรียนสอน ด้านการบริหารหลักสูตร สถานศึกษา ด้านการบริหารอาคารสถานที่ และ ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอนตามลำดับ ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศล ของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ แตกต่างกัน โดยภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ตามเพศ ปรากฏว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ภาพรวม ๕ ด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ๐.๐๕ ตามอายุ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบ รายด้าน มี ด้านที่ ๒ และด้านที่ ๕ ผู้บริหารและครูมีความ คิดเห็นแตกต่างและทั้งหมดที่เหลือไม่แตกต่าง กัน จำแนกตามอายุ กลุ่มอายุต่างๆ ผู้บริหาร และครู มีความคิดเห็นต่อวิชาการ ด้านการ บริหารการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกัน มี จำนวน ๓ คู่ ได้แก่ กลุ่มมีอายุ ๔๑-๔๕ ปี มี ความคิดเห็นมากกว่า กลุ่มมีอายุ ๒๑-๒๕ ปี, กลุ่มมีอายุ ๔๑-๔๕ ปี มีความคิดเห็นมากกว่า กลุ่มที่มีอายุ ๒๖-๓๐ ปี และกลุ่มมีอายุ ๔๑-๔๕ ปี มีความคิดเห็นมากกว่า กลุ่มที่มีอายุ ๕๕ ปี ที่เหลือทั้งหมดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และจำแนกตามวุฒิการศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความ คิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาแนว ทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศล ของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

๑.ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา : สถานศึกษา ควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้มีความ เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรเชิญ วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร เกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิต และด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

๒. ด้านการบริหารการจัดการเรียนการสอน : การจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สอนให้ผู้รู้จักคิดวิเคราะห์ความเป็น เหตุเป็นผล เป็นคำถามปลายเปิดกระตุ้นให้ นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และควรจัดอบรมให้ นักเรียนในเรื่องหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ของ โรงเรียน และสังคมแก่นักเรียนให้นักเรียนได้ ประสบการณ์

๓. ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน : มีโครงการประกวดการผลิตสื่อการเรียนการ สอนให้กับครู สื่อที่เป็นประโยชน์ ประหยัด ความคงทน มีรางวัลให้ครู หรือมอบเป็นวุฒิบัตร ให้เพื่อเป็นการยกย่องครูและสนับสนุนให้ครูไป เข้าอบรมกับหน่วยงานอื่นที่จัดกิจกรรมผลิตสื่อ เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถผลิตสื่อได้อย่างหลากหลาย

๔. ด้านการบริหารอาคารสถานที่ : โรงเรียนมีข้อจำกัดในด้านอาคารสถานที่เพราะ อยู่ในวัด ต้องใช้สถานที่วัดให้เกิดประโยชน์มาก ที่สุด เน้นเรื่องความสะอาด สะดวก ปลอดภัย และควรจัดสื่อให้มีความเหมาะกับสาระการ เรียนการสอนเพื่อบูรณาการกับหลักธรรมให้นักเรียนเรียนรู้

๕. ด้านการบริหารการวัดผลและ ประเมินผล: ควรวัดผลและประเมินผลให้ตรง ตามวัตถุประสงค์เพื่อนำผลมาพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐานการวัดผลและประเมินผลนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไปให้ดีขึ้น

๙. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๑.ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๑ ผู้บริหารและครูต้องความเข้าใจ หลักสูตร จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของ หลักสูตรและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาหลักสูตร ติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตรเพื่อนำปัญหาและอุปสรรคมา แก้ไขปรับปรุงในการเรียนการสอน

๑.๒ การจัดทำแผนปฏิบัติงานชัดเจน เกี่ยวกับเรื่องการจัดตารางสอน การจัดทำแบบเรียนและจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

๒. ด้านการบริหารการจัดการเรียนการสอน

๒.๑ สนับสนุนการดำเนินเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกๆ กิจกรรมที่เรียน แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อกำหนดแนวทางใน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน การเลือกกิจกรรมได้ตามความสนใจของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมการพัฒนา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนตามหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน

๓. ด้านการบริหารสื่อการเรียนการสอน

๓.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้เลือก นำวัสดุท้องถิ่นเพื่อนำมาผลิตสื่อการเรียนการ สอนกับผู้ผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และให้ ครูในการอบรมสัมมนาการผลิตสื่อเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ มาใช้ ในการจัดการเรียนการสอน

๔. ด้านการบริหารอาคารสถานที่

๔.๑ มีแผนปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการใช้ อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เอื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ดูแลรักษาอาคารสถานเรียน อาคารประกอบการ บริเวณอาคารให้สะอาดสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย ให้มีบรรยากาศการเรียนรู้

๔.๒ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน การดูแลรักษาอาคารสถานที่

๕. ด้านการบริหารการวัดผลและประเมินผล

๕.๑ จัดทำโครงการและปฏิทินการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนชัดเจน ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรมีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

๕.๒ มีการประชาสัมพันธ์เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอนกับครูภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๑๐. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑.๑ การส่งเสริมให้ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องของหลักสูตรเพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนและให้ครูมีส่วนร่วมวางแผนการจักหลักสูตรสถานศึกษา เข้าใจจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของ หลักสูตร และวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อปรับปรุงพัฒนา

๑.๒ มีกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาเป็นหลักแก่นักเรียน และส่งเสริมให้ ครูจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม ค่านิยมที่พึง ประสงค์ทุกกลุ่มสาระและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง

๑.๓ ส่งเสริมสนับสนุนครูให้ใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอนกับหน่วยงานอื่นๆ และส่งเสริมให้ครูจัดหาแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เป็นสื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนครบถ้วนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกหลักสูตร

๑.๔ การจัดทำแผนและโครงสร้างการ บริหารอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบมีแสงสว่าง เพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีบุคลากร รับผิดชอบด้านอาคารสถานที่ชัดเจน และ สิ่งแวดล้อม ใกล้ตัวอาคารสถานที่เป็นมีความร่ม รื่นเต็มไปด้วยต้นไม้

๑.๕ การจัดทำแผนปฏิบัติงาน โครงการ การวัดผลและประเมินผลเป็นอย่างดีตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา **การบริหารการศึกษา** กรุงเทพมหานคร: องค์การคุรุสภา, ๒๕๔๐. คำกล่าวของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ), แก่พระสังฆาธิการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนการ กุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ณ โรงเรียนวินิตศึกษาในพระบรมราชูปถัมภ์ อ.เมือง จ.ลพบุรี (เมื่อ วันศุกร์ที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒)

ภารดี อนันต์นาวี, **หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา** (ฉบับ ปรับปรุงครั้งที่ ๒), พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด, ๒๕๕๓.

R.V.Krejcie และ D.W.Morgan อ้างใน.ธานินทร์ ศิลป์จารุ, **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ**, พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ บริษัท เอส.อาร์.พริ้นติ้ง แมสโปรดักร์ จำกัด, ๒๕๕๑.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๕๑.

พระครูปลัดธนกฤษณ์ กิตติปญฺโญ (ฤทธิ์นาคา) "การบริหารงานวิชาการโรงเรียน การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร", **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.** บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

ชโยทิต น้ำดอกไม้ "การบริหารงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่", **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๕๖.

การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION IN ACCORDING TO SANGAHAVATTHU 4 OF ADMINISTRATORS IN PRIMARYSCHOOLS IN BANGKUNTIAN DISTRICT THE BANGKOK METROPOLITAN

รศ.ดร.สิน งามประโคน, กมลทิพย์ พฤกษมาศ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา และ ข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๖๐ คน โดยวิธีสุ่ม แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า ๑) ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าผู้บริหารและครูที่มีเพศและตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน วิชาการตามหลักสังคหวัตถุ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนผู้บริหารและครูที่มีอายุระดับ การศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตาม หลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ๓) ข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าด้านทาน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศห้องเรียนให้เหมาะสมกับบางรายวิชาที่สอน และจัดทัศนศึกษาตามสถานการณ์จริงในเนื้อหาบางรายวิชา ด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรอธิบายงานวิชาการ ด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวาน และชัดเจน และควรชี้แจงนโยบายในงานวิชาการต่างๆ แก่ครูโดยใช้คำพูดที่นุ่มนวลสละสลวย ไม่รวบรัดตัดตอน จนทำให้ไม่เข้าใจในนโยบาย ด้านอัตถจริยา โรงเรียนควรจัดหาวิทยากร พิเศษมาบรรยายเพิ่มเติมความรู้บางรายวิชา ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับรายวิชา ควรจัดหา อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสม ควรจัดหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ทำแผน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับโรงเรียน และควรจัดการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ด้านสมานัตตตา โรงเรียนควรจัดการบุคลากรผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง

การวัดและประเมินผลตามสาระการเรียนรู้ ควรจัดประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อตรวจสอบความพร้อมเรียนและความก้าวหน้าต้น และควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญกำหนดวิธีการ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, หลักสังคหวัตถุ ๔

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study the opinions on academic affairs administration according to Sangahavatthu Dhamma of elementary school administrators in Bangkhunthian district under the Bangkok Metropolitan, 2) to compare the opinions on academic affairs administration according to Sangahavatthu Dhamma, and 3) to study problems and solutions on the academic affairs administration according to Sangahavatthu Dhamma. The data were collected through questionnaires from 260 samples obtained by purposive sampling. The (t-test) data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation (S.D.), t test and one-way analysis of variance (One Way ANOVA).

The results of this study were as follows: 1) The opinion on the academic affairs administration according to Sangahavatthu Dhamma of elementary school administrators in Bangkhunthian district under the Bangkok Metropolitan was at the high level in total and in aspects. 2) The samples with different genders and positions had different levels of opinion towards the academic affairs administration according to Sangahavatthu Dhamma of elementary school administrators in Bangkhunthian district under the Bangkok Metropolitan with a statistic significant figure at 0.05. Those with different ages, educational levels and work experiences had no different levels of opinion towards the academic affairs administration according to Sangahavatthu Dhamma. 3) Suggestions: In Generosity; the schools should arrange suitable learning environment and classrooms atmospheres and have field trip for some subjects, In Kindly speech; the administrators should communicate with teachers friendly and sincerely and should provide details of the policy, In Useful conduct; the schools should arrange special lectures and activities related to the subjects and provide necessary learning aids, and In Even and equal treatment; the schools should recruit qualified staff in leaming evaluation and measurement, provide pretest and posttest to students.

Keywords: Academic Affairs Administration, Sangahavatthu 4

๑. บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาชีวิตและคุณภาพของคน ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างมาก กระบวนการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพ เป็นผลของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๔๔: ๑) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ในหมวด ๒ กล่าวว่า สิทธิและหน้าที่การจัดการศึกษา การจัด กระบวนการเรียนรู้ การจัดหลักสูตรการศึกษา ระดับต่าง ๆ โดยจะต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและ โอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตร ๑๐ ยังกล่าวว่า โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสาคัญที่สุด ตามกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนั้นการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒: ๑)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้มีการพัฒนาหลักสูตรระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในส่วนที่เป็นแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่นกำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม เมื่อผู้เรียนเรียนจบ ๑๒ ปีมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นละ ๓ ปี มี ๘ กลุ่มสาระ คือสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, สุขศึกษาและ พลศึกษา, ศิลปะ, การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เฉพาะในส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นคนไทย ความเป็นพลเมืองดีของประเทศ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ในลักษณะกรอบความคิดและหลักการกว้าง ๆ เพื่อสถานศึกษา จัดทำสาระในรายละเอียดของหลักสูตรต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๕ ๑) ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญ ในการที่จะนำนโยบายหลักสูตรแนวปฏิบัติหรืออื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการจัดการศึกษาเนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนคือบุคคลที่เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้ข้อจากัด และเงื่อนไขของทรัพยากรได้แก่คนเงินวัสดุ และการ จัดการเป็นสำคัญ และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๙ ได้บัญญัติไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงระบบการจัด

การศึกษาที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการลงสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการบริหารงาน โรงเรียนทั้ง ๔ ด้าน โดยแบ่งระบบการบริหารเป็น ๔ ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ, การบริหารงบประมาณ, การบริหารงานบุคคล, และการบริหารทั่วไป โดยให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการโดยถือว่าเป็นงานหลักที่มีความสาคัญที่สุดในโรงเรียน เนื่องจากเป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา จึงเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้นำทางวิชาการมีการทางานร่วมกับคณะครูให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้งานวิชาการยังได้รวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดีของสังคมช่วยเหลือเผื่อแผ่แก่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควรด้วย ดังนั้นภารกิจที่สำคัญที่สุดซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาคือการบริหารงานวิชาการ เพราะส่งผลดีผลเสียต่อประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์, ๒๕๓๔: ๑๒๑)

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา ดังนั้นการศึกษาจึงยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ดีตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จะพบได้ว่าผลการวิจัยได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารการศึกษา และนักบริหารการศึกษาได้เน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาสถานศึกษา โดยเน้นคุณภาพทางการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยึดหลักพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑ การบริหารวิชาการนับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนคือการให้การศึกษาและฝึกอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคร กล่าวว่างานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าโรงเรียนดำเนินงานพลาดทางวิชาการก็จะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จใจการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนก็สมควรที่จะได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจของโรงเรียนได้ผล (อุทัย บุญประเสริฐ, ๒๕๓๘: ๖๒)

ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักสาคัญของการบริหารสถานศึกษาเพราะเป็นงานเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาของผู้บริหารโดยตรงผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะเป็นหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งคือการให้ การศึกษาแก่ผู้เรียนซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำวิชาการโดยปฏิบัติงานร่วมกับครูกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาตนเองให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูทุกคนร่วมกันทำงานในด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ยิ่งต้องให้ความสำคัญเพราะการบริหารงานวิชาการในระดับประถมศึกษานั้น จัดเป็นรากฐานเป็นหัวใจสำคัญในการเริ่มแรกของการศึกษาและมีความสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ หากการบริหารงานวิชาการในระดับประถมเกิดความผิดพลาดหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อาจทำให้ผู้เรียนพลาดโอกาสทางการศึกษาต่อไปได้ ด้วยเหตุนี้

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำในทุกด้านในสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำ ในการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการจะต้องให้ความสำคัญต่อแนวทางดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งจำเป็นต้องสร้างพลังความสำคัญต่อแนวทางการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียนซึ่งจำเป็นต้องสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธภาพให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์การวัดผลประเมินผลและเป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งการบริหารงานด้านวิชาการตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้แบ่งงานวิชาการออกเป็น ๑๒ ด้านคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, การพัฒนากระบวนการเรียนรู้, การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน, การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา, การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา, การพัฒนาแหล่งเรียนรู้, การนิเทศ การศึกษา, การแนะแนวการศึกษา, การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน, การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น, การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๖ ๓๒) ซึ่งย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยยึดตามกรอบแนวคิดขอบข่ายของงานวิชาการตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ตลอดถึงการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ตลอดถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการ บริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อ การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ ๑. การบริหาร วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้งานการเรียนการสอน งานวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร งานวัดผล ประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน งานส่งเสริมการสอน งานประชุมอบรมทางวิชาการ ๒. การบริหารวิชาการตามหลักสังคห วัตถุ ๔ ได้แก่ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถ จริยา ด้านสมานัตตตา

๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๘๕ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างมาจากประชากร ได้จำนวน ๒๖๐ คน

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางขุนเทียนจำนวน ๑๖ โรงเรียน

๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ - มกราคม ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๗ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๔.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิง สำรวจ (Survey Research)

๔.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๘๕ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากรได้จำนวน ๒๖๐ คน โดยการเปิด ตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan

๔.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านทาน ๒)

ด้านปิยวาจา ๓) ด้านอัตถจริยา ๔) ด้านสมานัตตตา โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านทาน ๒) ด้านปิยวาจา ๓) ด้านอัตถจริยา และ๔) ด้านสมานัตตตา โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงประเด็นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๒) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางขุนเทียน จำนวน ๑๖ โรงเรียน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยและนำไปแจกตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๓) ติดตามรวบรวมแบบสอบถามจากลุ่มตัวอย่าง

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์แบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการทดสอบค่าที (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่

๗.๑ สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

๑) ค่าความสอดคล้อง (Index of item Object Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม

๒) ค่าอำนาจความจำแนก (Item total correlation) ของแบบสอบถาม

๓) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

๗.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ค่าความถี่ (Frequency)

๒) ค่าร้อยละ (Percentage)

๓) ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

๔) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๕) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test)

๖) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าเอฟ (F - test) (One – way ANOVA)

๘. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นจากข้อมูลการวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๘.๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นต่อการ บริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของ ผู้บริหารโรงเรียประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านทาน อยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ

๒) ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปิยวาจา อยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับมากทุ กข้อ

๓) ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านอัตถจริยา อยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

๔) ความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ

๘.๒ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลสรุปได้ดังนี้

๑) ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

๒) ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันใน ทุกด้าน

๓) ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าผู้บริหารและครู มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันใน ทุกด้าน

๔) ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็น แตกต่างกัน ในทุกด้าน

๕) ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน

๘.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อ การบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านทาน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศห้องเรียนให้เหมาะสมกับบางรายวิชาที่สอน และจัดทัศนศึกษาตามสถานการณ์จริง ในเนื้อหาบางรายวิชา ด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรอธิบายงานวิชาการด้วยวาจาที่ไพเราะ อ่อนหวาน และชัดเจน และควรชี้แจงนโยบายในงานวิชาการต่าง ๆ แก่ครูโดยใช้คำพูดที่นุ่มนวล สละสลวย ไม่รวบรัดตัดตอน จนทำให้ไม่เข้าใจในนโยบาย ด้านอัตถจริยา โรงเรียนควรจัดหาวิทยากรพิเศษมาบรรยายเพิ่มเติมความรู้บางรายวิชา ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับรายวิชา ควรจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสม ควรจัดหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ทำแผนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับโรงเรียน และควรจัดการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ด้า สมานัตตตา โรงเรียนควรจัดการบุคลากรผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลตามสาระการเรียนรู้ ควรจัดประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความพร้อมเรียนและ ความก้าวหน้าต้น และควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญกำหนดวิธีการ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม

๙. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เป็นการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ ๔ ได้แก่ ๑) ทาน ๒) ปิยวาจา ๓) อัตถจริยา ๔) สมานัตตตา กับการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) งานด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ๒) งานการเรียนการสอน ๓) งานวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร ๔) งานวัดผลประเมินผล ๕) งานห้องสมุด ๖) งานนิเทศการศึกษา ๗) งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน ๔) งานส่งเสริมการสอน ๔) งานประชุมอบรมทางวิชาการมากำหนดเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จะออกมาเป็นแนวทางและวิธีการสำหรับผู้บริหารนำไปปฏิบัติกับครูอาจารย์และนักเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ โดยรวม คือ

๑) ด้านทาน เช่น โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศห้องเรียนให้เหมาะสมกับบางรายวิชาที่สอน และจัดทัศนศึกษาตามสถานการณ์จริง ในเนื้อหาบางรายวิชา เป็นต้น

๒) ด้านปิยวาจา เช่น ผู้บริหารควรอธิบายงานวิชาการด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวาน และชัดเจน และควรชี้แจงนโยบายในงานวิชาการต่าง ๆ แก่ครู โดยใช้คำพูดที่นุ่มนวลสละสลวย ไม่รวบรัดตัดตอนจนทำให้ไม่เข้าใจในนโยบาย เป็นต้น

๓) ด้านอัตถจริยา เช่น โรงเรียนควรจัดหาวิทยากรพิเศษมาบรรยายเพิ่มเติมความรู้บางรายวิชา ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับรายวิชา ควรจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสม ควรจัดหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ทำแผนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับโรงเรียน และควรจัดการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต เป็นต้น

๔) ด้านสมานัตตตา เช่น โรงเรียนควรจัดการบุคลากรผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลตามสาระการเรียนรู้ ควรจัดประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อตรวจสอบความพร้อมเรียนและความก้าวหน้าต้น และควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญกำหนดวิธีการ เครื่องมือวัดผล และประเมินผลที่เหมาะสม เป็นต้น

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารงาน วิชาการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑๐.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านทาน โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดบรรยากาศห้องเรียนให้เหมาะสมกับบางรายวิชาที่สอน และจัดทัศนศึกษาตามสถานการณ์จริงในเนื้อหาบางรายวิชา

๒) ด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรอธิบายงานวิชาการด้วยวาจาที่ไพเราะอ่อนหวานและชัดเจน และควรชี้แจงนโยบายในงานวิชาการต่าง ๆ แก่ครูโดยใช้คำพูดที่นุ่มนวลสละสลวย ไม่รวบรัดตัดตอน จนทำให้ไม่เข้าใจในนโยบาย

๓) ด้านอัตถจริยา โรงเรียนควรจัดหาวิทยากรพิเศษ มาบรรยายเพิ่มเติมความรู้บางรายวิชา ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับรายวิชา ควรจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสม ควรจัดหาบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ทำแผนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับโรงเรียน และควรจัดการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต

๔) ด้านสมานัตตตา โรงเรียนควรจัดหาบุคลากรผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมิณผลก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความพร้อมเรียนและความก้าวหน้าต้น และควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญกำหนดวิธีการ เครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

กระทรวงศึกษาธิการ.**คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.

.....**พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๒

.....**หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔.** โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๕.

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. **การบริหารการศึกษา.** สงขลา: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๓๔.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง เล่ม ๓ “บริหารศาสตร์”.** กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา, ๒๕๔๔

อุทัย บุญประเสริฐ, **การวางแผนและจัดระบบแผนงานในโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอส ดี เพรส, ๒๕๓๘.

การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION IN ACCORDING TO IDDHIBHADA IV OF ADMINISTRATORS IN PRIMARY SCHOOLS IN BANGRAK DISTRICT THE BANGKOK METROPOLITAN

โชคชัย มันตานุรักษ์, กมลทิพย์ พฤกษมาศ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ซึ่งใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน ๕๒ คน เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ơ) และใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ครู ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยรวม แตกต่างกัน ๓) ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า (๑) ด้านฉันทะ ควรมีการวางแผนการบริหางานวิชาการ การแบ่งความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษา การจัดทำขั้นตอนและเวลาในการทำงานของบุคลากรอย่างชัดเจน การจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึงความพร้อมของบุคลากรของแต่ละคน ควรมีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษาการสนับสนุนอุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสม (๒) ด้านวิริยะ โรงเรียนควรนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมสภาพปัจจุบัน ผู้บริหารควรมีการจัดบุคลากรและครู มีความรู้

ด้านหลักสูตรอย่างเหมาะสมและชัดเจน มีการแนะนำให้ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิคและวิธีการสอน โรงเรียนควรจัดอาคารสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ โรงเรียนควรมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรและผู้เรียนอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงตัวชี้วัดและความแตกต่างของผู้เรียน (๓) ด้านจิตตะ ควรมีการประยุกต์วิชาการมาใช้กับชีวิตจริง ที่ทำให้ผู้เรียนได้ถ่องแท้ในวิชานั้น ๆ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่และนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตร ควรมีการสนับสนุนด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอน และนักเรียนได้เข้าฟังการบรรยาย อภิปราย หรือชมการสาธิตเพื่อเพิ่มความรู้ที่หน่วยอื่น ๆ จัดขึ้น ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการบูรณาการในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (๔) ด้านวิมังสา ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติการประชาชน ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอโดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรมีการประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนให้แก่ครู ควรมีการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ควรมีการติดตามและประเมินผลในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมอยู่เสมอ ควรมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, หลักอิทธิบาท 4

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study opinions towards the ocodemic affairs administration according to Iddhipada principles of secondary school administrators in Bangrak district of Bangkok, 2) to compare the opinions towards the academic offaiss administration according to Iddhipada principles, and 3) to study the suggestions on the the academic affairs administration according to Iddhipada principles. The data were collected through questionnaires from 52 subjects and then analyzed by frequency, percentage, average (H), standard deviation (O), t test (t-test) and one-way analysis of variance (One Way ANOVA)

The findings of this study were as follows: 1)The opinions towards the academic affairs administration according to Iddhipada principles of secondary school administrators in Bangrak district of Bangkok were at the high level overall and in aspects. 2) The teachers with different genders, ages, educational backgrounds and work experiences had different opinions towards the academic affairs administration according to Iddhipada. 3) Recommendations: (1) In Will; the academic plan, job classification, work schedule, and teaching and learning tools should arranged and provided in school, (2) In Effort; up-to-date courses, qualified personnel, modem technology, learning sources, and assessment and evaluation should be available in school, (3) in Thoughtfulness; real life based courses, innovation and technology and variety of learning methods should be encouraged and arranged in school, and (4) In Investigation; academic affairs, teaching and learning methods, and testing system should be regularly evaluated for the improverment of the school academic affairs.

Keywords: Academic Affairs Administration, Iddhibhada IV

๑. บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาชีวิตและคุณภาพของคน ดังนั้น การให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างมาก กระบวนการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพซึ่งเอื้อต่อการพัฒนา ศักยภาพและความสามารถตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของคน ที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๔: ๑) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ในหมวด ๒ กล่าวว่าสิทธิและหน้าที่การจัดการศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยจะต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและในมาตรา ๑๐ ยังกล่าวว่า โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสาคัญที่สุด ตามกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพนอกจากนั้นการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒: ๑ - ๒๔)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้มีการพัฒนาหลักสูตรระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในส่วนที่เป็นแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม เมื่อผู้เรียนเรียนจบ ๑๒ ปีมาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นละ ๓ ปี มี 4 กลุ่มสาระ คือสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม, สุขศึกษาและพลศึกษา, ศิลปะ, การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เฉพาะในส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นคนไทย ความเป็นพลเมืองดีของประเทศ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อในลักษณะกรอบความคิดและหลักการกว้าง ๆ เพื่อ สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดของหลักสูตรต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๕: ๑) ในการจัดการศึกษาโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการที่จะน่านโยบายหลักสูตรแนวปฏิบัติหรืออื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติซึ่งผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนคือบุคคลที่เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้ข้อจากัดและ เงื่อนไขของทรัพยากรได้แก่คนเงินวัสดุและการจัดการเป็นสำคัญ และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๓๙ ได้บัญญัติไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการลงสู่เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง ๔ ด้าน โดยแบ่งระบบการบริหารเป็น ๔ ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ, การบริหารงบประมาณ, การบริหารงานบุคคล, และการบริหารทั่วไป โดยให้ความสำคัญต่อการบริหารงาน วิชาการโดยถือว่าเป็นงานหลักที่มีความสาคัญที่สุดในโรงเรียน เนื่องจากเป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา จึงเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดใน โรงเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้นำทางวิชาการมีการทางานร่วมกับคณะครูให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทางานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้งาน
วิชาการยังได้รวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดีของสังคมช่วยเหลือเผื่อแผ่แก่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควรด้วย ดังนั้นภารกิจที่สำคัญที่สุดซึ่งเป็นหัวใจวิชาการเป็นอันดับแรกเพราะเป็นหน้าที่ของของสถานศึกษาคือการบริหารงานวิชาการ เพราส่งผลดีผลเสียต่อประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล (ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์, ๒๕๕๐: ๑๒๑)

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจผู้นำทางวิชาการโดยปฏิบัติงานร่วมกับครูกระตุ้นสำคัญของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา ดังนั้นการศึกษาจึงยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ดีตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จะพบได้ว่าผลการวิจัยได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารการศึกษา และนักบริหารการศึกษาได้เน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาสถานศึกษา โดยเน้นคุณภาพทางการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยึดหลักพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๖๑

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนเพราะวัตถุประสงค์ที่สำคัญของโรงเรียนคือการให้การศึกษา และฝึกอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต กล่าวว่างานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการ ถ้าโรงเรียนดำเนินงานพลาด ทางวิชาการก็จะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนก็ควรจะได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจของโรงเรียนได้ผล (อุทัย บุญประเสริฐ, ๒๕๕๘: ๖๒)

ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เพราะเป็นงานเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาของผู้บริหารโดยตรงผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะเป็นหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งคือการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยปฏิบัติงานร่วมกับครู กระตุ้นให้ครูได้พัฒนาตนเอง ให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูทุกคนร่วมกันทำงานในด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ยิ่งต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ เพราะการบริหารงานวิชาการในระดับประถมศึกษานั้น จัดเป็นรากฐานเป็นหัวใจสำคัญในการเริ่มแรกของการศึกษา และมีความสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ หากการบริหารงานวิชาการในระดับประถมเกิดความผิดพลาดหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อาจทำให้ผู้เรียนพลาดโอกาสทางการศึกษาต่อไปได้

ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำในทุกด้าน ในสถานศึกษา จะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำในการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการจะต้องให้ความสำคัญต่อแนวทางการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจำเป็นต้องสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์การวัดผลประเมินผล และเป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งการบริหารงานด้านวิชาการตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้แบ่งงานวิชาการออกเป็น ๑๒ ด้านคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา, กระบวนการเรียนรู้, การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน, การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา, การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา, การพัฒนาแหล่งเรียนรู้, การนิเทศการศึกษา, การแนะแนวการศึกษา, การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน, การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น, การส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวง ศึกษาธิการ, ๒๕๔๖: ๓๒) ซึ่งย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา

จะเห็นได้ว่า ในการบริหารงานวิชาการดังกล่าว จะต้องยึดนักเรียนเป็นหลัก และมีการบริหารงานวิชาการตามความสนใจ ความถนัดของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้กระทำกิจกรรมด้านวิชาการด้วยตนเอง และช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะทำงาน ทำให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม มีความรู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เพื่อให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่จัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ จึงน่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะทำให้การการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น การทำงานร่วมที่จะให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทุกคนจะต้องยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำงาน นั่นก็คือ หลักอิทธิบาท ๔ ที่จะทำให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมาย

ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย ๑) ฉันทะ ความพอใจในการทำงาน ๒) วิริยะ ความเพียรพยายาม ๓) จิตตะ การจดจ่อในสิ่งที่ทำ และ ๔) วิมังสา การพิจารณาตรวจสอบในสิ่งที่ทำ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), ๒๕๔๙, ๘๔๒)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยยึดตามกรอบแนวคิดขอบข่ายของงานวิชาการตามคู่มือการ บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลตลอดถึงการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ตลอดถึงปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ บริหารงานวิชาการตามของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงาน วิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ ๑. การบริหารวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัดและประเมินผล ๒. หลักอิทธิบาท ๔ ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ ด้านวิมังสา

๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งหมด ๕๒ คน

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ภายในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ โรงเรียน

๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ - มกราคม ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๗ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

๔.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิง สำรวจ (Survey Research)

๔.๒ ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด ๕๒ คน

๔.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับตามหลักการของลิ เคิร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงประเด็นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๒) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๕ โรงเรียน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยและนำไปแจกตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๓) ติดตามรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตาม หลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการทดสอบค่าที (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการ บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร

๗.๑ สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

๑) ค่าความสอดคล้อง (Index of item Object Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม

๒) ค่าอำนาจความจำแนก (Item total correlation) ของแบบสอบถาม

๓) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

๗.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ค่าความถี่ (Frequency)

๒) ค่าร้อยละ (Percentage)

๓) ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

๔) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๘. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการ ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นจากข้อมูลการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๘.๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านฉันทะ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านฉันทะ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ สำหรับข้ออื่น ๆ ที่เหลือ ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง คือ มีการแบ่งความรับผิดชอบงาน ตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน

๒) ด้านวิริยะ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านวิริยะ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ

๓) ด้านจิตตะ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านจิตตะ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ

๔) ด้านวิมังสา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านวิมังสาโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ

๘.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า

๑) ด้านฉันทะ การวางแผนการบริหางานวิชาการ ควรมีความชัดเจน การแบ่งความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาควรให้ชัดเจน ควรมีการจัดทำขั้นตอนและเวลาในการทำงานของบุคลากรอย่างชัดเจน

ควรมีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงความพร้อมของบุคลากรของแต่ละคน ควรมีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อ การศึกษา ควรมีการสนับสนุนอุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสม

๒) ด้านวิริยะ โรงเรียนควรนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมสภาพปัจจุบัน ผู้บริหารควรมีการจัดบุคลากรและครูมีความรู้ด้านหลักสูตรอย่างเหมาะสมและชัดเจน ควรมีการแนะนำให้ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิคและวิธีการสอน โรงเรียนควรจัดอาคารสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น โรงเรียนควรมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตร และผู้เรียนอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงตัวชี้วัดและความแตกต่างของผู้เรียน

๓) ด้านจิตตะ ควรมีการประยุกต์วิชาการมาใช้กับชีวิตจริงที่ทำให้ผู้เรียนได้ถ่องแท้ในวิชานั้น ๆ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชนและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการสนับสนุนด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนและนักเรียนได้เข้าฟังการบรรยาย อภิปราย หรือชมการสาธิตเพื่อเพิ่มความรู้ที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการบูรณาการในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔) ด้านวิมังสา ควรส่งเสริมให้ครู มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ ควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรมีการประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนให้แก่ครู ควรมีการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครู ให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ควรมีการติดตามและประเมินผลในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมออยู่เสมอ ควรมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้

๙. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เป็นการประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ กับการบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ๑) ฉันทะ ๒) วิริยะ ๓) จิตตะ ๔) วิมังสา ซึ่งจะเป็นแนวทางและวิธีการสำหรับผู้บริหารนำไปปฏิบัติกับครูอาจารย์และนักเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ได้แก่

๑. ด้านฉันทะ การวางแผนการบริหางานวิชาการควรมีความชัดเจน การแบ่งความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาควรให้ชัดเจน ควรมีการจัดทำขั้นตอนและเวลาในการทำงานของบุคลากรอย่างชัดเจน ควรมีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงความพร้อมของบุคลากรของแต่ละคน ควรมีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษา ควรมีการสนับสนุนอุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสม

๒. ด้านวิริยะ โรงเรียนควรนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมสภาพปัจจุบัน ผู้บริหารควรมีการจัดบุคลากรและครูมีความรู้ด้านหลักสูตรอย่างเหมาะสมและชัดเจน ควรมีการแนะนำให้ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิค และวิธีการสอน โรงเรียนควรจัดอาคารสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น โรงเรียนควรมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตรและผู้เรียนอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงตัวชี้วัดและความแตกต่างของผู้เรียน

๓. ด้านจิตตะ ควรมีการประยุกต์วิชาการมาใช้กับชีวิตจริงที่ทำให้ผู้เรียนได้ถ่องแท้ ในวิชานั้น ๆ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการสนับสนุนด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนและนักเรียนได้เข้าฟังการบรรยาย อภิปราย หรือชมการสาธิตเพื่อเพิ่มความรู้ที่หน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการบูรณาการในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. ด้านวิมังสา ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการ ควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอโดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรมีการประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนให้แก่ครู ควรมีการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครู ให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ควรมีการติดตามและประเมินผลในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมออยู่เสมอ ควรมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางรัก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑๐.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านฉันทะ การวางแผนการบริหางานวิชาการ ควรมีความชัดเจน การแบ่งความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาควรให้ชัดเจน ควรมีการจัดทำขั้นตอนและเวลาในการทำงานของบุคลากรอย่างชัดเจน ควรมีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึงความพร้อมของบุคลากรของแต่ละคน ควรมีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษา ควรมีการสนับสนุนอุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสม

๒) ด้านวิริยะ โรงเรียนควรนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมสภาพปัจจุบัน ผู้บริหารควรมีการจัดบุคลากรและครู มีความรู้ด้านหลักสูตรอย่างเหมาะสมและชัดเจน ควรมีการแนะนำให้ครูเลือกสื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเทคนิคและวิธีการสอน โรงเรียนควรจัดอาคารสถานที่มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องโสตศึกษา เป็นต้น โรงเรียนควรมีแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรวิเคราะห์เนื้อหา หลักสูตร และผู้เรียนอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงตัวชี้วัดและความ แตกต่างของผู้เรียน

๓) ด้านจิตตะ ควรมีการประยุกต์วิชาการมาใช้กับชีวิตจริง ที่ทำให้ผู้เรียนได้ถ่องแท้ในวิชานั้น ๆ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชนและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ และนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการสนับสนุนด้านสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนและนักเรียนได้เข้าฟังการบรรยาย อภิปราย หรือชมการสาธิตเพื่อเพิ่มความรู้ที่หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น ควรมีการ จัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเน้นการบูรณาการในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔) ด้านวิมังสา ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ ควรมีการประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนให้แก่ครู ควรมีการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ควรมีการติดตามและประเมินผลในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมออยู่เสมอ ควรมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.**กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

กระทรวงศึกษาธิการ.**คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๖.

..... **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๔๒.

..... **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,
๒๕๔๕.

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. **การบริหารการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. สงขลา: ภาควิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, ๒๕๕๐.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ.** พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: โรง พิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙.

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

A STUDY OF THE ADMINISTRATION IN ACCORDANCE WITH GOOD GOVERNANCE IN PHRAPARIYATDHAMMA SCHOOLS, DHAMMA DIVISION IN PHRAPRADAENG DISTRICT SAMUTPRAKAN PROVINCE

กมลทิพย์ พฤกษมาศ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ๒) เพื่อเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และ ๓) เพื่อ ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน ๑๑๓ คน โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติ วิเคราะห์หาค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า ๑) ความความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้าน ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ๒) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่ง อายุ ระดับ การศึกษาทางธรรม ระดับการศึกษาทางบาลี ประสบการณ์การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ๓) ข้อเสนอแนะแนวทาง พัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า **หลักนิติธรรม** โรงเรียนควรมีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเหมาะสมอยู่ เสมอ ควรมีการจัดแผนประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัด และมีการกำหนด เกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนที่เหมาะสม และประเมินผลงานทางวิชาการของครู **หลักคุณธรรม** โรงเรียนควร มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดประโยชน์ส่วนรวม มีการปลุกจิตสำนึกให้บุคลากร ปฏิบัติตนให้ปลอดจากการคอร์รัปชั่น และควรมีการใช้ระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานอย่างจริงจัง มี การจัดทำหลักฐานข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน

อยู่เสมอ **หลักความโปร่งใส** โรงเรียน ควรมีการกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน มีการจัดทำตัวชี้วัด ผลผลิต และการ ประเมินผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ มีการจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ จะต้องมีการเปิดเผยการประเมินการ ปฏิบัติงานต่าง ๆ ทุกขั้นตอน มีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบให้แก่ บุคลากรทุกได้ทราบอย่างทั่วถึง หลักความรับผิดชอบ โรงเรียนมีการกำหนดให้มีการบริหารงานทุกส่วน ยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูอาจารย์ในการปฏิบัติการเรียนการ สอนให้ตรงกับนโยบายของการบริหารงานโรงเรียน และควรจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุก เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง **หลักการมีส่วนร่วม** โรงเรียนจะต้องมีการ กระจายอำนาจการปฏิบัติทางการเงินสู่ระดับการปฏิบัติให้มากขึ้น มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน **หลักความคุ้มค่า** โรงเรียนควรส่งเสริมควรให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม และควรมีการดำเนินงานตามที่ระบบในโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ : การบริหาร, หลักธรรมาภิบาล, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study opinions towards the administration according to good governance in Phrapariyatidhamma Schools, Dhamma Division in Phrapradaeng District, Samutprakran Province, 2) to compare the opinions towards the administration according to good governance in Phrapariyatidharma Schools, Dhamma Division, and 3) to study the suggestions on the administration according to good governance in Phrapariyatidhamma Schools, Dharma Division. The data were collected through questionnaires from 113 samples obtained by purposive sampling and then analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation (S.D.), t test (t-test) and one-way analysis of variance (One Way ANOVA).

The findings of this study were as follows: 1) The administration according to good governance in Phrapariyatidharma Schools, Dhamma Division in Phrapradaeng District, Samutprakran Province were at the high level overall and in aspects. 2) samples with different work positions, ages, and educational backgrounds in Dhamma, educational backgrounds in Pali and work experiences had opinions towards the administration according to good governance in Phrapariyatidharma Schools, Dhamma Division indifferently in total 3) Recommendations: (1) in Rule of Law, the school should enforce the practice under the rules and regulations, setup a plan relating to the charity school policy and work criteria of the staff, (2) In Morality; the school should create sincere and honest culture in the organization and put merit system into practice, (3) In Transparency, the school should have practical plan, procedure, indicator, outcome and evaluation system and all these processes could be revealed to public, (4) In Responsiveness; the school should place a focus on school advantages, efficiency and proficiency of the staff and understanding among co-workers, (5) In Participation; the school should decentralize work and authority to teachers and personnel, and (6) In Efficiency; the school should put the sufficiency economy into practice in school
administration.

Keywords: Administration, Good Governance, Phrapariyatidhamma Schools, Dhamma Division

๑. บทนำ

พระพุทธศาสนาเผยแพร่เข้าสู่ประเทศไทย พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ตั้งแต่ยุคกรุงสุโขทัยถึงปัจจุบัน ทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นองค์อุปถัมภ์ ทรงมีพระราชศรัทธาอย่างแรงกล้า และทรงส่งเสริมการเรียนรู้พระปริยัติธรรม พระองค์ทรงผนวชในบวรพุทธศาสนาและทรงเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในภาษาบาลี เช่น พระมหาธรรมราชาลิไทยแห่งกรุงสุโขทัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การที่พระมหากษัตริย์ทรง สนับสนุนให้พระภิกษุสามเณร ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม ถือได้ว่าเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

การศึกษาของคณะสงฆ์ประกอบด้วยการศึกษาสามขั้นตอน คือ ขั้นปริยัติ ขั้นปฏิบัติ และขั้นปฏิเวธการศึกษาขั้นปริยัติเป็นการศึกษาทางทฤษฎี เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธวจนะ และพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีต การศึกษาพระปริยัติธรรมมิได้จัดเป็นรูปแบบของ โรงเรียนแต่จัดการเรียนการสอนภาย ในวัด ดังนั้นวัดจึงเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระปริยัติธรรมและถือเป็นศาสนกิจอย่างหนึ่งที่พระภิกษุสามเณรจะต้องศึกษาและนำความรู้นั้นถ่ายทอดให้กับประชาชน (มาณพ พลไพรินทร์, ๒๕๕๕: ๑)

การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล และการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลกระทบในทางที่ดีต่อคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งถือเป็น หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้บริหารในฐานะตัวแทนของบุคลากรในโรงเรียน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารและการดำเนินงาน เพื่อเปิดโอกาสให้สังคมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น การบริหารโรงเรียนโดยหลักพุทธศาสนานับเป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความลุ่มลึก ที่ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับกันในสังคมว่าได้สอนคนให้เป็นคนดี ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สอนให้คนดำเนินชีวิตอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องครอบครัว การงาน การดำเนินชีวิต และความสุขทางด้านจิตใจของแต่ละบุคคล

สำหรับการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น ดังที่ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๖: ๓) ได้แสดงรูปแบบการบริหารโรงเรียนไว้ว่า ผู้บริหารจะเป็นผู้ดำเนินการเองเกือบทั้งหมด โดยอาศัยศรัทธาของชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นพี่เลี้ยงในการบริหารจัดการศึกษา ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาวิชาพุทธศาสนาได้กล่าวถึงทางตันทางการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม เฉพาะที่สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนนั้น โดยมากมักไม่ค่อยจะมีปัญหามากนัก เพราะมีความพร้อมหลายประการในการอำนวยการจัดการศึกษาแต่โรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินั้น มีปัญหาเรื่องการดำเนินการเพราะงบประมาณไม่เพียงพอ ต่อการจ้างครู ต้องหางบมาเสริม เป็นรายเดือน บางแห่งต้องพึ่งความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่เป็นพระสงฆ์ จึงมีงบประมาณมาดำเนินการต่อไปได้ สภาพการบริหารงานในเชิงวิชาการของโรงเรียนยังไม่เอื้อต่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้บริหาร การบรรจุแต่งตั้งครู การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา รวมไปถึงการวางแผนการบริหารจัดการ ยังไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการได้จำนวนนักเรียนที่ไม่มีความแน่นอน มีการย้ายเข้า ย้ายออกตลอดเวลา จึงเป็นปัญหาทางการบริหารงานและมีผลสะท้อนถึงการที่ จะมุ่งพัฒนาและกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาได้

ทั้งนี้ จุดมุ่งหมายของการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม คือเพื่อปลูกฝังให้พระภิกษุ สามเณรเป็นศาสนทายาท ที่มีความรอบรู้ในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และสามารถนำความรู้นั้นไปอบรมสั่งสอนประชาชน ให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งจะยังผลให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในสังคม เกิดความมั่นคงแห่งพระศาสนาและประเทศชาติโดยส่วนรวมต่อไป การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมจำแนกเป็น สามระดับคือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และ นักธรรมชั้นเอก ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกธรรม ทั่วประเทศ จำนวน ๘,๐๖๘ โรง จำนวน

นักเรียนแผนกธรรม จำแนก ตามระดับ คือ นักธรรมชั้นตรี จำนวน ๙๓,๖๒๘ รูป นักธรรมชั้นโท จำนวน ๔๑,๕๓๙ รูป นักธรรมชันเอก จำนวน ๑๙,๙๕๑ รูป รวม ๑๕๕,๑๑๘ รูป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา พอสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียน ระปริยัติธรรม แผนกธรรม เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนไทยที่สนใจบวชเป็นพระภิกษุสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อนำหลักธรรมคำสั่งสอนพระพุทธศาสนาไปทำประโยชน์แก่ประเทศชาติและส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงสืบไป อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ยังมีข้อมูลในการจัดการศึกษาไม่ชัดเจนเพียงพอการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นประสบปัญหาในการดำเนินงานหลายด้านไม่ว่าจะเป็นการบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหาร งบประมาณ การบริหารทั่วไป เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม และบุคลากรในโรงเรียน จะต้องให้ความร่วมมือกันทุกฝ่ายเพื่อให้การดำเนินงานจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะต้องนำหลักการบริหาร มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ บาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ เป็นการบริหารงานยุค ใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักสำคัญ พื้นฐาน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบจาก การกระทำ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ทราบถึงการนำหลักธรรมาภิบาล ประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ว่าผลของการศึกษการบริหารจากบุคลากรครู ว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อนำผล ที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางให้การบริหาร บุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาอื่นๆ อีกทั้งจะได้นำไปประกอบการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพ ของการบริหารจัดการการศึกษาต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระ ประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ๑. การบริหารโรงเรียนทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหาร

งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ๒. การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลัก นิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลัก ความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักความ คุ้มค่า

๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๑๕๒ รูป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างมาจากประชากร ได้จำนวน ๑๑๓ รูป

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๓๖ โรงเรียน

๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ๒๕๕๙ - มกราคม ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๗ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหาตามหลักธรร มาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๔.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

๔.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอน ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๑๕๒ รูป กลุ่มตัวอย่างที่ได้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากร ได้จำนวน ๑๑๓ รูป โดยการเปิดตารางสำเร็จรูป ของ R.V.Krejcie กับ DW.Aborgan

๔.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษาด้านธรรม ระดับการศึกษาด้านบาลี และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อการบริหาตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท (Likert) โดยมี เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อกา รบริหาตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัด สมุทรปราการ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วน ร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ตรงประเด็นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๒) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๓๖ โรงเรียน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย และนำไปแจกตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๓) ติดตามรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับ ความคิดเห็นต่อการบริหาตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหาตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการทดสอบค่าที (t- test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึง ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การบ ริหาตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติ ธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

๗.๑ สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

๑) ค่าความสอดคล้อง (Index of item Object Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม

๒) ค่าอำนาจความจำแนก (Item total correlation)

๓) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

๗.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ค่าความถี่ (Frequency)

๒) ค่าร้อยละ (Percentage)

๓) ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

๔) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๕) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t-test)

๖) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าเอฟ (F – test) (One – way ANOVA)

๘. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหาตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นจากข้อมูลการวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอการสรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๘.๑ ผลการวิเคราะห์ความความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหารและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ผู้บริหารและครู มีความ คิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับมาก

๒) ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับมาก

๓) ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ
มาก

๔) ผู้บริหารและครู มีความ คิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ใน
ระดับมาก

๕) ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับมาก ๖) ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับมาก

๘.๒ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑) ผู้บริหารและครูสอนมีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒) ผู้บริหารและครูสอน มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) ผู้บริหารและครูสอน มีระดับการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔) ผู้บริหารและครูสอน มีระดับการศึกษาทางบาลีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕) ผู้บริหารและครูสอนมีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๘.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ หลักนิติธรรม โรงเรียนควรมีควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการรณรงค์เพื่อรักษาระเบียบ และวินัยต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และควรมีการจัดแผนประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารโรงเรียนการกุศล ของวัด และมีการกำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ของการ เรียนที่เหมาะสม และประเมินผลงานทางวิชาการของครู หลักคุณธรรม โรงเรียนควรมีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดประโยชน์ส่วนรวม มีการปลุกจิตสำนึกให้บุคลากร ปฏิบัติตนให้ปลอดจากการคอร์รัปชั่น และมีการจัดสรรงบประมาณตามข้อมูลความจำเป็นด้วย ความเป็นธรรม และควรมีการใช้ระบบคุณธรรมมาใช้ในการบริหารงานอย่างจริงจัง มีการจัดทำหลักฐานข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติต่าง ๆ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ หลักความโปร่งใส โรงเรียนควรมีการกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน มีการจัดทำตัวชี้วัดผลผลิต และการประเมินผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ มีการจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้จะต้องมีการเปิดเผยการประเมินการปฏิบัติงาน ต่าง ๆ ทุกขั้นตอน มีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดีความชอบ ให้แก่บุคลากรทุกคนได้ทราบอย่างทั่วถึง หลักความรับผิดชอบ โรงเรียนมีการกำหนดให้มีการบริหารงานทุกส่วน ยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้แก่ครูอาจารย์ในการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ตรงกับนโยบายของการบริหารงานโรงเรียน และควรจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง หลักการมีส่วนร่วม โรงเรียนจะต้องมีการกระจายอำนาจการปฏิบัติทางการเงินสู่ระดับ
การปฏิบัติให้มากขึ้น กำหนดให้บุคลากรที่รับผิดชอบสามารถรายงานผลการปฏิบัติงาน ในส่วนที่คนรับผิดชอบได้ตลอดเวลาทุกคน และกำหนดให้บุคลากรที่รับผิดชอบสามารถ รายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่คนรับผิดชอบได้ตลอดเวลา ทุกคนมีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน หลักความคุ้มค่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม และควรมีการดำเนินงานตามที่ระบบในโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างเคร่งครัด ยึดหลักความถูกต้อง ประหยัด คุ้มค่า มีการวางแผน และออกแบบระบบงานต่างๆ มีขั้นตอนที่เหมาะสม

๙. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๙.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) หลักนิติธรรม โรงเรียนควรควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่าง เหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการรณรงค์เพื่อรักษา ระเบียบ และ วินัย ต่างๆ ภายในโรงเรียน และควร มีการจัดแผนประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัด และมีการกำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนที่เหมาะสม และ ประเมินผลงานทางวิชการของครู

๒) หลักคุณธรรม โรงเรียนควรมีการ ส่งเสริมการประพฤติตนตรงไปตรงมา ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสำคัญ และควรส่งเสริมเชิดชู คุณความดีของนักเรียนประพฤติที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น การให้ประกาศนียบัตร หรือทุนการศึกษา เป็นต้น

๓) หลักความโปร่งใส โรงเรียนควรมีการกำหนดแผนและขั้นตอนการดำเนินงานด้านวิชาการที่ชัดเจน มีการจัดทำตัวชี้วัดผลผลิต และการประเมินผลตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ มีการจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ จะต้องมีการเปิดเผยการประเมิน

การปฏิบัติงานต่าง ๆ ทุกขั้นตอน มีการแจ้งหลักเกณฑ์และแนวทางในการพิจารณาความดี ความชอบให้แก่บุคลากรทุกได้ทราบอย่างทั่วถึง

๔) หลักความรับผิดชอบ โรงเรียนมีการกำหนดให้มีการบริหารงานทุกส่วน ยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูอาจารย์ ในการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ตรงกับนโยบายของการบริหารงานโรงเรียน และควรจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

๕) หลักการมีส่วนร่วม โรงเรียนจะต้องมีการกระจายอำนาจการปฏิบัติทางการเงิน สู่ระดับการปฏิบัติให้มากขึ้น กำหนดให้บุคลากรที่รับผิดชอบสามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่คนรับผิดชอบได้ตลอดเวลาทุกคน และกำหนดให้บุคลากรที่รับผิดชอบสามารถรายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่คนรับผิดชอบได้ตลอดเวลาทุกคน มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

๖) หลักความคุ้มค่า โรงเรียนควร ส่งเสริมควรให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ใน การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม และควรมีการดำเนินงานตามที่ระบบในโรงเรียนพระปริยัติธรรม อย่างเคร่งครัด ยึดหลักความถูกต้อง ประหยัดคุ้มค่า มีการวางแผน และออกแบบระบบงานต่าง ๆ มีขั้นตอนที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬา ลกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มาณพ พลไพรินทร์, **หลักการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม.**พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๕๕.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.**กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๖

การศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรม ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร

A THE STUDY OF ENVIRONMENTAL IN ACCORDING TO DHAMMA OF PRIMARY SCHOOLS IN KHLONGTOEI DISTRICT THE BANGKOK METROPOLITAN

พระมีศักดิ์ คุตฺตวโส (สุขประเสริฐ)
รศ.ดร.สิน งามประโคน, พระมหาญาณวัฒน์ จิตวฑฺโฒ, ผศ.ดร.
หลักสูตร พธ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ๒) เปรียบเทียบระดับความ คิดเห็นที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางต่อการบริหาร สิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๐๙ คนโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบ สมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า ๑) ความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียน ประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ๒) ผลการเปรียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าบุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตาม หลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และ ๓) ข้อเสนอแนะต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของ โรงเรียนประถมศึกษา เขต

คลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านสัจจะ ผู้บริหารควรมีแผนยุทธศาสตร์ ในการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริงควรมีความจริงใจในการวางแผนและการกำหนดทิศทางของการบริหารสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน ด้านทมะ ผู้บริหารควรมีระบบในการทำงานดีและมีคุณภาพหมายถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ผ่านๆ มา ผู้บริหารควรเป็นนักบริหารที่มีการฝึกฝนพัฒนาเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ ด้านขันติ ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวด ตรงต่อเวลาอยู่เสมอซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา และควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี และควรเป็นนักบริหารที่ควรเอาเป็นแบบอย่างที่ ดี มีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงานเสมอและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านจาคะ ผู้บริหารควรเสียสละผลประโยชน์ของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันอยู่เสมอ และควรเป็นนักบริหารที่มีความอดทนอดกลั่น เมื่อมีอารมณ์ใดๆ มากระทบ ก็ไม่แสดงออกมา แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

คำสำคัญ : การบริหารสิ่งแวดล้อม, หลักธรรม

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study the opinion levels towards environmental management based on Dhamma principles of elementary schools in Khlong Toei district of Bangkok, 2) to compare the opinion levels towards environmental management based on Dhamma principles of elementary schools in Khlong Toei district of Bangkok based on individual factors, and 3) to study recommendations on the environmental management based on Dhamma principles of elementary schools in Khlong Toei district of Bangkok. The questionnaires were used in collecting the data from 109 samples obtained by purposive sampling. The data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation (S.D.), t test (t-test) and one-way analysis of variance (One Way ANOVA).

The findings of this study found that: 1) The opinion levels towards environmental management based on Dhamma principles of elementary schools in Khlong Toei district of Bangkok were high overall and in aspects. 2) The samples with different genders, ages, educational backgrounds and work experiences had opinions towards environmental management based on Dhamma principles of elementary schools in Khlong Toei district of Bangkok indifferently with a statistic significant figure at 0.05. 3) Recommendations: In Truth and Honesty; the school administrators should have specific strategic plans in environmental management that could be really implemented, in Self-development; the school administrators should have a good working system and transform the administration system into the progression in environmental management, in Tolerance; the school administrators should be punctual, strict in duty performance, be good samples of subordinates, and have human relations and responsibility, and inspire the subordinates, and in Generosity; the school administrators should be patient, enduring and ready to sacrifice self-benefits for the public, treat the others without emotion.

Keywords: Environmental, Dhamma

๑. บทนำ

การบริหารสิ่งแวดล้อมของ สถานศึกษามีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามนุษย์ใช้สติปัญญาและความสามารถในการที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับชีวิต เนื่องจากการนำสิ่งแวดล้อมมาใช้โดยไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่อนุรักษ์ ประกอบกับการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้ทรัพยากรมีมากขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรม ความสกปรก มลภาวะต่าง ๆ กลายเป็นปัญหาใหญ่ที่นับวันจะเพิ่มทวีความ รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สถานศึกษาต่าง ๆ จึงประสบปัญหาสภาวะแวดล้อมดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ในระดับประเทศมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม นำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างมาก จนทำให้ขาดความสมดุลทางธรรมชาติ ทำให้เกิดสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษต่าง ๆ ขึ้น เช่น อากาศเสีย น้ำเสีย ป่าไม้ลดน้อยลง เป็นต้น เป็นที่ยอมรับกันว่า “มนุษย์” เป็นตัวการอันสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหา จนส่งผลให้สิ่งแวดล้อมอันเป็นพิษดังกล่าว สิ่งแวดล้อมไม่สามารถปรับตัวได้ทัน จึงทำให้เกิด การเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ ตามมา

มนุษย์เป็นตัวการสำคัญที่สุดในการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาเหล่านี้นับวันจะทวีมากขึ้น หากไม่ร่วมมือกันและแก้ไขวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ประชาชนทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม คือการให้การศึกษา โดยเริ่มจากเด็กในวัยเรียน จนถึงประชาชนทั่วไป (สุพรรณี มีเทศน์, ๒๕๓๙: ๑)

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นปัญหาที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไข และพัฒนาอย่างเร่งด่วนในการแก้ไขและพัฒนา ควรเป็นความรับผิดชอบของทุกคน สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนรับผิดชอบการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างและรักษาความคิดและนิสัยที่เป็นมิตรกับธรรมชาติสถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยปรับและเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชน ให้เป็นพลังในการปกป้องรักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์พลังงานให้แก่บ้านเมือง นปัจจุบันและอนาคต ลักษณะการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน จะต้องสร้างสรรค์กระบวนการเรียนรู้ใหม่ ที่นำไปสู่การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมของเยาวชนและคนในสังคม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยิ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ ในการพัฒนา เพราะตั้งอยู่บนกระบวนความคิด และการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา มีการคิด เรียนรู้และปฏิบัติร่วมกันอย่างจริงจัง อันเป็นผลการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติบนรากฐานของความรัก เมตตา และความจริงใจต่อกันอย่างจริงจังที่เรียกว่ากัลยาณมิตร ดังนั้น วิธีการที่จะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ตรงจุดที่สุด คือ การแก้พฤติกรรมของมนุษย์ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและปลูกจิตสำนึกให้เกิดความคิด ความรู้สึกและความห่วงใยสิ่งแวดล้อม อันจะทำให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และสามารถแก้ปัญหาได้ ทั้งจะส่งผลสะท้อนกลับมาปลูกฝังความรับผิดชอบที่จะหวงแหน และพิจารณากำหนดการใช้ทรัพยากรอย่างรู้ขอบเขตตลอดจนปกป้องรักษาความสมดุลทางธรรมชาติได้ (ระพี สาคริก, ๒๕๓๒: ๔๙)

สำหรับประเทศไทยปัจจุบันกระแส ของการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมกำลังเป็นที่สนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างมากดังจะเห็นได้จากกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนดำเนินการ หากจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะถูกต่อต้านโดยองค์กร ชุมชนและประชาชนเสมอ อย่างไรก็ตามในส่วนของรัฐเองก็ได้ตระหนักถึง สภาพปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง ดังจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติให้ความสาคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในมาตรา ๕๐ ระบุว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการ หรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การกำจัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งกระทำมิได้ เว้นแต่การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย พลังงานแห่งชาติ, ๒๕๔๔: ๔) ทั้งนี้ในมาตรา ๕๖ ได้กำหนดให้ความคุ้มครองในเรื่องนี้ว่า สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการ บารุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทาง ชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติ และต่อเนื่องใน

สิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิด อันตรายต่อสุขภาพสวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองและเพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมมีการนำไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ไว้ในมาตรา ๗๙ ว่ารัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวนบำรุงรักษาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลรวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพ สิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกาหนดมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตประชาชน (ธเนศ ขำ เกิด, ๒๕๔๔: ๑๓) และจากการที่ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด ของประเทศคือความตระหนักถึงปัญหาเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อม อันเป็นผลมาจากการพัฒนาในอดีตที่คำนึงถึงเฉพาะผลผลิตที่เพิ่มขึ้นแต่เพียงประการเดียว โดยมิได้พิจารณาถึงผลกระทบที่ตามมา ผลที่ได้รับจึงไม่ใช่ สิ่งที่สังคมโดยส่วนรวมต้องการ เพราะการมีความเจริญทางเทคโนโลยีสูง มีผลผลิตทั้งในด้านคุณภาพ และปริมาณมากเพียงใดก็ตาม แต่เมื่อประชาชนยังต้องประสบปัญหาความยากจนและมีความเหลื่อม ล้า ในฐานะจนมิอาจใช้ผลผลิตนั้นได้เท่าเทียมกัน ประการหนึ่งกับการเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อันมีผลกระทบถึงชีวิตผู้คนอีกด้วยนั้น ย่อมเท่ากับว่าเรากำลังสูญเสียไปทั้งคุณภาพของสภาพแวดล้อมและคุณภาพของชีวิต ดังนั้นไม่ว่าเทคโนโลยีจะประสบความสำเร็จในการสร้างสัก เท่าใด ก็ย่อมมิใช่สิ่งที่ถูกต้อง เพราะผู้คนมิได้มีสิทธิเท่ากันในโอกาสของการรับผลผลิตเพื่อส่งเสริมฐานะการดำรงชีวิต ขณะเดียวกันผู้ที่ยากจนกว่ายังต้องรับภาระจากปัญหาที่เกิดจากผลผลิตนั้นมากอีกด้วย

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความรับผิดชอบความรักและความหวงแหนใน สิ่งแวดล้อม จึงเน้นย้ำให้ทุกหน่วยงานทุกระดับในสังกัด ให้ความสำคัญและถือเป็นนโยบายเร่งด่วน ในเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้บริหารทุกระดับรับนโยบายนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง กำหนดเป้าหมายตามนโยบายการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมกล่าวคือให้บุคลากรและนักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึก พร้อมทั้งร่วมมือในการอนุรักษ์พัฒนาป้องกันและ แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การบริหารงาน สิ่งแวดล้อมจึงควรมีหลักธรรมในการบริหารควบคู่กันไป ดังนั้นการบริหารงานสิ่งแวดล้อม จึงควรมีการบูรณาการ หลักฆราวาสธรรม ซึ่งเป็นหลักการครองชีวิตของคฤหัสถ์ที่ประกอบด้วย สัจจะ ที่มีความจริงซึ่งตรงจริงใจ พูดจริง ทำจริง ทมะ ที่มีการฝึกฝน การข่มใจ ปรับตัว ฝึกหัด แก้ไข ข้อบกพร่องปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา ขันติ มีความอดทน ตั้งหน้าทาหน้าท่ากรงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็งมั่นใจใน จุดหมายไม่ท้อถอย และจาคะ ที่มีความเสียสละ ความสุขสบายผลประโยชน์ส่วนตน พร้อมที่จะร่วมมือ ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ ใจกว้าง (พระพรหม คุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), ๒๕๓๘: ๓๕) กับการบริหารสิ่งแวดล้อม คือ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การควบคุมการแก้ไข และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดีและถูกสุขลักษณะโดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามโครงการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่ จะศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรม ของสังกัดโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของบุคลากรภายในสถานศึกษาจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงโดยการบริหารสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารได้ดีที่สุด จะศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรม อัน ประกอบด้วย การบริหารจัดการ กาจัดการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการจัดการเรียนการสอน ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรม ตลอดถึง ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรม ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข ต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรม ของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ ๑. การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ด้านสภาพแวดล้อมกายภาพภายในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน ๒. การบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรม ซึ่งหลักธรรมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยนี้ คือ หลักฆราวาสธรรม ๔ ได้แก่ ด้านสัจจะ ด้านทมะ ด้านขันติ ด้านจาคะ

๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ข้าราชการครู ครูอัตราจ้าง ครูพี่เลี้ยง ครูผู้ช่วย จำนวน ๑๕๐ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างมาจากประชากร ได้จำนวน ๑๐๙ คน

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ภายในโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ โรงเรียน

๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ - มกราคม ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๗ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหาร สิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๔.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

๔.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ บุคลากรครูในโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ข้าราชการครู ครูอัตราจ้าง ครูพี่เลี้ยง ครูผู้ช่วย จำนวน ๑๕๐ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่ม ตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากร ได้จำนวน ๑๐๙ คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan

๔.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตาม หลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้าน สัจจะ ๒) ด้านทมะ ๓) ด้านขันติ ๔) ด้านจาคะ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของ ลิเคิร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียน ประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสัจจะ ๒) ด้านทมะ ๓) ด้านขันติ ๔) ด้านจาคะ โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อ สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ตรงประเด็นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๒) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา เขตสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ โรงเรียนอนุญาตแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัยและนำไปแจกตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๓) ติดตามรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วน บุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียน ประถมศึกษา เขต คลองเตย สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการบริหารสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดย การวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่

๗.๑ สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

๑) ค่าความสอดคล้อง (Index of item Object Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม

๒) ค่าอำนาจความจำแนก (Item total correlation)

๓) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

๗.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ค่าความถี่ (Frequency)

๒) ค่าร้อยละ (Percentage)

๓) ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

๔) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๕) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test)

๖) สถิติที่ใช้ในการทดสอบ สมมติฐาน ใช้ค่าเอฟ (F - test) (One way ANOVA)

๘. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นจากข้อมูลการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอการสรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๘.๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อ

การบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขคลองเตย สังกัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นต่อการบริหาร สิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านสัจจะ อยู่ในระดับมาก มีส่วนรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) ความคิดเห็นต่อการบริหาร สิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านทมะ อยู่ในระดับมาก มีส่วนรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) ความคิดเห็นต่อการบริหาร สิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านขันติ อยู่ในระดับมาก มีส่วนรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) ความคิดเห็นต่อการบริหาร สิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านจาคะ อยู่ในระดับมาก มีส่วนรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ

๘.๒ ผลการวิเคราะห์การเปรียบระดับความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตาม หลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑) บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละ ด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน

๒) บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตาม หลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน

๓) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อม ตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

๔) บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

๘.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการบริหารการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียน ประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านสัจจะ ผู้บริหารควรมีแผนยุทธศาสตร์ ในการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้จริงควรมีความจริงใจในการวางแผนและการกำหนดทิศทางของการบริหารสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน ด้านทมะ ผู้บริหารควรมีระบบในการทำงานดีและมีคุณภาพ หมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ผ่านๆมา ผู้บริหารควรเป็นนักบริหารที่มีการฝึกฝนพัฒนาเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ ด้านขันติ ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวดตรงต่อเวลาอยู่เสมอซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี และควรเป็นนักบริหารที่ควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงานเสมอและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านจาคะ ผู้บริหารควรเสียสละผลประโยชน์ของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันอยู่เสมอ และควรเป็นนักบริหารที่มีความอดทน อดกลั่น เมื่อมีอารมณ์ใด ๆ มากระทบ ก็ไม่แสดงออกมาแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๙. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เป็นการประยุกต์การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทั้งด้านคือ ๑) ด้านสภาพแวดล้อมกายภาพภายในโรงเรียน ๒) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมภายในโรงเรียน ๓) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนกับหลักฆราวาสธรรม ๔ คือ ๑) สัจจะ ๒) ทมะ ๓) ขันติ และ ๔) จาคะ มากำหนดเป็นรูปแบบการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเป็นการประยุกต์ร่วมกัน จะออกมาเป็นแนวทางและวิธีการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยรวม คือ

๑) ด้านสัจจะ ผู้บริหารควรมีแผนยุทธศาสตร์ ในการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้จริงควรมีความจริงใจในการวางแผนและการกำหนดทิศทางของการบริหารสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

๒) ด้านทมะ ผู้บริหารควรมีระบบในการทำงานดีและมีคุณภาพหมายถึงสิ่งแวดล้อมที่ผ่าน ๆ มา ผู้บริหารควรเป็นนักบริหารประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารที่มีการฝึกฝนพัฒนาเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

๓) ด้านขันติ ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวด ตรงต่อเวลา อยู่เสมอ ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี และควรเป็นนักบริหารที่มีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงานเสมอและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๔) ด้านจาคะ ผู้บริหารควรเสียสละผลประโยชน์ของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วมและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกันอยู่เสมอ และควรเป็นนักบริหารที่มีความอดทน อดกลั่น เมื่อมีอารมณ์ใด ๆ มากระทบ ก็ไม่แสดงออกมา แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่องการบริหารสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑๐.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านสัจจะ ผู้บริหารควรมีแผนยุทธศาสตร์ ในการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนและสามารถ นำไปใช้ได้จริงควรมีความจริงใจในการวางแผนและการกำหนดทิศทางของการบริหารสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

๒. ด้านทมะ ผู้บริหารควรมีระบบ ในการทำงานดีและมีคุณภาพ หมายถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ผ่าน ๆ มา ผู้บริหารควรเป็นนักบริหารที่มีการฝึกฝนพัฒนาเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารสิ่งแวดล้อมให้มีความเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ

๓. ด้านขันติ ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด เข้มงวดตรงต่อเวลาอยู่เสมอ ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี และควรเป็นนักบริหารที่ควรเอาเป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีความมุ่งมั่นในหน้าที่การงานเสมอและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

๔. ด้านจาคะ ผู้บริหารควรเสียสละผลประโยชน์ของตนเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันอยู่เสมอ และควร เป็นนักบริหารที่มีความอดทน อดกลั้น เมื่อมีอารมณ์ใด ๆ มากระทบ ก็ไม่แสดงออกมา แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬา ลกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ธเนศ ขำเกิด. **การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนโดยใช้เทคนิคการวางแผนเป็นทีม ในเอกสารการวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่๗.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๔.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม:** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๘.

ระพี สาคริก. **จากมนุษย์ถึงสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ๒๕๓๒.

สุพรรณี มีเทศน์. **รายงานผลการศึกษาและการใช้แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖.** กรุงเทพมหานคร : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๙.

ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

THE ADMINISTRATION OF GOOD GOVERNANCE OF PRIMARY SCHOOLS IN BANGPLEE DISTRICT SAMUTPRAKAN PROVINCE

พระมหาวินัย สิริภทฺโท (แช่มสายทอง), รศ.ดร.สิน งามประโคน, ผศ.ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการ บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไข การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู อาจารย์ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๒๓๔ คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ ๐.๙๗๖ รวมถึงแบบสัมภาษณ์ เพื่อรวมรวบข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๘ ท่าน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ส่วนการวิเคราะห์ แบบสัมภาษณ์โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท และประมวลผลเข้าด้วยกัน

ผลการวิจัย พบว่า

๑) ความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๒) การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ ที่มีเพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับ การศึกษา

และประสบการณ์การทำงาน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า (๑) ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ให้ทันสมัย ไม่ควรเลือกใช้งาน เลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ควรมีมาตรฐานเดียวกัน มีความยุติธรรม ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน และผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผล (๒) ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเท และเสียสละ ควรให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรทุกคน การทำงานควรมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ควรมีการอบรมในเรื่องคุณธรรมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และควรสลายความคิดเกี่ยวกับการแบ่งพรรคพวกในการปฏิบัติงาน (๓) ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอรัปชั่น (๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับผู้บังคับบัญชา บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อการสร้างสรรค์ งานที่ดีต่อไป (๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของโรงเรียน บุคลากรทุกคนควรมีความรับผิดชอบในการทำงาน และ (5) ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรในโรงเรียน ไม่ควรนำวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว ควรศึกษางานที่จะทำให้ท่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพย์สินให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ผู้บริหารควรยึดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และควรมีการปรับปรุง ซ่อมแซม วัสดุอุปกรณ์ที่พอใช้ได้อยู่เสมอเพื่อให้เกิด ความคุ้มค่าในการทำงาน

คำสำคัญ: การบริหาร, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study the administration according to good governance in primary schools in Bangphli district of Samutprakan province, 2) to compare the opinions of teachers towards the administration according to good governance in primary schools in Bangphli district of Samutprakan province classified by individual factors, and 3) to study the suggestions on the administration according to good governance in primary schools in Bangphli district of Samutprakan province. The data were collected through questionnaires with reliability at 0.976 from 234 samples obtained by purposive sampling and then analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation (S.D.), t test (t-test) and one-way analysis of variance (One Way ANOVA). The qualitative data were collected by in-depth interview with 8 school administrators and analyzed by content analysis.

The findings of this study were as follows: 1) The opinions towards the administration according to good governance in primary schools in Bangphli district of Samutprakan province were at the high level overall and in aspects. 2) The samples with different genders, work positions, ages, educational backgrounds and work experiences had opinions towards the administration according to good governance in primary schools in Bangphli district of Samutprakan province differently in total with a statistic significant figure at 0.05. 3) Recommendations: (1) in Rule of Law; the school administrators should adjust and update rules and regulations and enforce them for everyone equally, (2) In Morality; the school

administrators should build good consciousness in work, sacrifice, effort, honesty and unity, (3) in Transparency; the school administrators should be ready for investigation and evaluation, (4) In Participation; the school administrators should allow the subordinates to vote, express idea and give opinions on position promotion and other activities, (5) In Responsiveness; the school administrators should setup job description and assign work in accordance with one's capability, and (6) in Efficiency; the school administrators should take care of school properties and supplies and maintain them in good conditions.

Keywords: Administration, Good Governance

๑. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงหรือความ เจริญก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองและชุมชนทุกระดับอย่างรวดเร็วฉับพลัน และบางครั้งสับสนได้ ทิศทางทำให้ความเจริญด้านวัตถุได้ซึมซาบและเข้ามาแทนที่ความเจริญด้านจิตใจในทุกชุมชน ในเวลาเดียวกันการบริหารจัดการที่บุคคลหรือหน่วยงานนำมาใช้ เช่น การบริหารจัดการที่เน้นความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ ความทันสมัย และการเพิ่มรายได้ ก็ได้เน้นหรือให้ความสำคัญกับด้านวัตถุเพิ่มมากขึ้น และยิ่งความเจริญด้านวัตถุเพิ่มมากขึ้นเพียงใด ย่อมทำให้ความเจริญด้านจิตใจยิ่งลดน้อยลงไปด้วย อีกทั้งปัญหาสำคัญที่ชาติ บ้านเมือง สังคม และชุมชนประสบทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง, ปัญหายาเสพติด, ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาการเมืองการปกครอง (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, ๒๕๕๑. ๑)

ปัจจุบันนี้องค์การหรือหน่วยงานใดที่สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลสาเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การได้ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการ สาหรับผู้บริหารนับว่าเป็นบุคคลสำคัญของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอันมาก เพราะเป็นหัวหน้าของหน่วยงานที่ควบคุม ดูแล ดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและลุล่วงสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารหรือผู้นำหรือผู้จัดองค์การหรือหัวหน้างานไม่ว่าหน่วยงานเล็ก หรือหน่วยงานใหญ่หน่วยงานราชการหรือเอกชนก็ตามย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จ หรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่งการศึกษาจะมีการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของคนในชาติ ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในทุกด้าน เช่นด้านวิชาการและด้านคุณธรรม (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, ๒๕๕๒ ๓๘) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าคุณภาพของผู้บริหารการศึกษาหมายถึงความพร้อมในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพกระบวนการพัฒนาคุณภาพและการควบคุมคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ ทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงาน และเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน รวมทั้ง ประสบการณ์และทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้น จำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์การให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบ ความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน ๓ ประการ คือ ทักษะ

ด้านการทำงาน ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ และทักษะทางด้านความคิด นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใส ศรัทธาตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น การดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบสังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ เป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วมและกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบจากการกระทำ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

สถานศึกษา (โรงเรียน) เป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการการศึกษา มีผู้บริหารคอยควบคุมดูแล ให้การจัดการการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพและการปฏิบัติงาน การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษา (โรงเรียน) ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาและการสร้างความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำนั้น ๆ มีคุณสมบัติความสามารถและภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงาน เพราะภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และนอกจากการแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารยังต้องนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการภาครัฐได้กล่าว แนวทางการบริหารสถานศึกษาจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๔ ๔-๑๘) ปัจจุบันพบว่าภาครัฐขาดกลไกและกฎเกณฑ์เป็นการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและพลโลก จึงทำให้เกิดทุจริตผิดจรรยาบรรณได้ง่ายและขาดความโปร่งใสในการบริหารและประชาชนเข้าไม่ถึงข้อมูลในที่สุดการบริหารงานก่อให้เกิดปัญหาอีกมากมายตามมา นอกนั้นซึ่งผู้วิจัยต้องศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางของโรงเรียน ประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีการส่งเสริมสนับสนุน สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาโดยต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณธรรมและโปร่งใส

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจ เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดความรับผิดชอบจำนวน ๒๓ โรงเรียน โดยมีความสนใจว่าผู้บริหารได้นำหลักการในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษามากน้อยเพียงใด และบุคลากรครูอาจารย์ของโรงเรียนระถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีทัศนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตนี้มาก
น้อยเพียงใด

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของบุคลากรการต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ คือ ๑. การบริหารโรงเรียน แบ่ง ออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ๒. การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

๓.๒ ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน ๕๗๐ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างมาจากประชากรจำนวน ๒๓๔ คน ทั้งนี้ จะมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๘ คน

๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ จำนวน ๒๓ โรงเรียน

๓.๔ ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ - มกราคม ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๗ เดือน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ การศึกษา ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๔.๑ รูปแบบการดำเนินการวิจัย การวิจัยเรื่อง “ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิง ปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

๔.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน ๕๗๐ คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากรจำนวน ๒๓๔ คน โดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan

๔.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ

รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถาม ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

ส่วนแบบสัมภาษณ์ เพื่อรวมรวบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วย ผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๘ ท่าน เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Form) เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ได้ อย่างอิสระ

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงประเด็นที่ศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

๑) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๒) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๒๓ โรงเรียน ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย และนำไปแจกตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

๓) ติดตามรวบรวมแบบสอบถามและ แบบสัมภาษณ์จากลุ่มตัวอย่าง

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ท่าการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๔) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงข้อเสนอแนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

ส่วนแบบสัมภาษณ์เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนาความวิเคราะห์ลักษณะปัญหาจากเอกสารจากการสัมภาษณ์และจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับประกอบด้วย (๑) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (๒) จัดลำดับข้อมูล (๓) จากการสัมภาษณ์ (๔) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น (๕) สรุปผลการวิจัย

๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีดังนี้

๗.๑ สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ

๑) ค่าความสอดคล้อง (Index of Congruence item Object : IOC)

๒) ค่าอำนาจความจำแนก (Item total correlation)

๓) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

๗.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ค่าความถี่ (Frequency)

๒) ค่าร้อยละ (Percentage)

๓) ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

๔) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๕) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test)

๖) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าเอฟ (F - test) (One way ANOVA)

๘. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นจากข้อมูลการวิเคราะห์เพื่อนำเสนอการ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๘.๑ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ ด้านหลักนิติธรรมโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ สำหรับข้ออื่น ๆ ที่เหลือ บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับปานกลาง คือ บริหารวิชาการด้วยความเป็นธรรมตามระเบียบของทางราชการเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเคารพกฎระเบียบและกฎหมาย และ การบริหารงานธุรการ การเงิน งบประมาณ พัสดุ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

๒) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยบริหารวิชาการโดยยึดหลักคุณธรรม มีภาวะความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอยู่ใน ระดับมากที่สุด สำหรับข้ออื่น ๆ ที่เหลือ บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก ทุกข้อ

๓) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ หลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ใน ระดับมาก ทุกข้อ ส่วนการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้าง และการงบประมาณ เป็นไปตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้อยู่ใน ระดับปานกลาง

๔) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ หลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ใน ระดับมาก ทุกข้อ

๕) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ หลักการความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ใน ระดับมาก ทุกข้อ

๖) ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ หลักความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนรายข้ออยู่ในระดับ มากทุกข้อ

๘.๒ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑) บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักคุณธรรม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

๒) บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน

๓) บุคลากที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน บุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน

๔) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน บุคลากรมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน

๕) บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน บุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ในทุกด้าน

๘.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ สรุปได้ว่า

๑) ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งให้ทันสมัย ผู้บริหารไม่ควรเลือกใช้งาน เลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ควรมีมาตรฐานเดียวกัน ไม่มีเส้นสาย มีความยุติธรรม ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียวเท่านั้น และผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผล ไม่ควรบริหารงานด้วยอารมณ์

๒) ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเทและเสียสละ ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และพิจารณาตามผลงาน ควรให้ความเสมอภาคแก่บุคลากรทุกคน การทำงานควรมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน

ควรมีการอบรมในเรื่องคุณธรรมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ผู้บริหารควรใส่ใจทุกข์สุขของบุคลากรบ้าง และควรสลายความคิดเกี่ยวกับการแบ่งพรรคพวกในการปฏิบัติงาน

๓) ด้านหลักความโปร่งใส่ ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริต คอรัปชั่น และควรมีความโปร่งใสในการจัดซื้อ-จัดจ้าง

๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับผู้บังคับบัญชา บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร และควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการสร้างสรรค์งานที่ดีต่อไป

๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของโรงเรียนเสมือนทรัพย์สินของตัวเอง ควรมีการรับผิดชอบเฉพาะงานที่ตนเองทำ ไม่ควรก้าวก่ายงานของผู้อื่น บุคลากรทุกคนควรมีความรับผิดชอบในการทำงาน เช่น การตรงต่อเวลา การตัดสินใจที่ถูกต้อง เป็นต้น และเมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้น ควรมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งผู้บริหารและครูอาจารย์

๖) ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรในโรงเรียนไม่ควรนำวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว ควรศึกษางานที่จะทำให้ท่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพย์สินให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด การปฏิบัติงานของบุคลากรควรให้คุ้มค่าต่อเงินเดือน และสวัสดิการที่ได้รับ ผู้บริหารควรยึดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่พอใช้ได้อยู่เสมอเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการทำงาน

๙. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย เป็นการกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม และกำหนดเป็นแผนงานเพื่อพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัด สมุทรปราการ ในระดับการปฏิบัติได้แก่ ๑) การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการวัดผล และการเทศการสอน เป็นต้น การบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนจะมีคุณภาพ คือมีความรู้ ความสามารถ ความคิด และความเป็นคนดีได้ จะต้องมีการเรียนการสอนหรือจะต้องมีการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจในการบริหารของผู้บริหาร โดยในแต่ละโรงเรียนจึงต้องมีฝ่ายวิชาการ ซึ่งจะเรียกชื่อต่างกันออกไป เช่น รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ๒) การบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคล เริ่ม ตั้งแต่การสรรหาบุคคล การจัดบุคคลให้ตรงกับงาน การบำรุงรักษาและการสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ การจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความถนัดของเขา มีการพัฒนาครูให้เป็นคนเก่งคนดียิ่งขึ้นไป ย่อมสอนนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงมีส่วนในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เช่น บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายงานบุคคลในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป เรียกว่ารองผู้ออำนวยการฝ่ายพัฒนาบุคลากร หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการพัฒนาบุคลากร แต่ในโรงเรียนที่มีผู้บริหารไม่ครบทุกฝ่าย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและรองผู้อำนวยการฝ่ายธุรการจะร่วมกันบริหารงานบุคคล ๓) การบริหารงานงบประมาณ เป็นการจัดหางบประมาณ การจัดสรร การวางแผน การควบคุม และการตรวจสอบการใช้เงิน รวมถึงงานบริการสนับสนุนให้งานอื่น ๆ ของโรงเรียนสามารถดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ด้วยความราบรื่นและคล่องตัวยิ่งขึ้น ได้แก่ การจัดทำบัญชีและบริหารการเงิน การอำนวยความสะดวก ในโรงเรียน การบริการขนส่ง การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ๔) การบริหารงานทั่วไป เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับงานด้านวัสดุครุภัณฑ์ อาคาร สถานที่ งานสารบรรณ งานรักษาพยาบาล และงานบริการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งงานเหล่านี้เป็นงานที่ได้รับสนับสนุนงานวิชาการอย่างมาก เช่น งานวิชาการจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีอาคารสถานที่ มีห้องเรียน มีห้องปฏิบัติการ มีโต๊ะเก้าอี้ มีสื่อการสอนต่าง ๆ มีการบริการให้ความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งสิ่ง

เหล่านี้เป็นบทบาทของการบริหารธุรการ จึงมีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เช่นบุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายธุรการในโรงเรียนทั่ว ๆ ไปเรียกว่า รองผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ คือ ๑) ด้านหลักนิติธรรมผู้บริหาร ควรปรับปรุงข้อบังคับระเบียบคำสั่งให้ทันสมัย ผู้บริหารไม่ควรเลือกใช้งาน เลือกปฏิบัติในแต่ละบุคคล ควรมีมาตรฐานเดียวกัน ไม่มีเส้นสาย มีความยุติธรรม ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ไม่ควรรวมศูนย์อำนาจอยู่เพียงแค่ผู้บริหารเพียงคนเดียวเท่านั้น และผู้บริหารควรบริหารงานด้วยหลักเหตุผล ไม่ควรบริหารงานด้วยอารมณ์ ๒) ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเทและเสียสละ ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์และพิจารณาตามผลงาน ควรให้ความเสมอภาคแก่ บุคลากรทุกคน การทำงานควรมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน ควรมีการอบรมในเรื่องคุณธรรมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ผู้บริหารควรใส่ใจทุกข์สุขของบุคลากรบ้าง และควรสลายความคิดเกี่ยวกับการแบ่งพรรคพวกในการปฏิบัติงาน ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบได้ในทุกกรณี ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอรัปชั่น และควรมีความโปร่งใส ในการจัดซื้อ-จัดจ้าง ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเลื่อนตำแหน่งกับ ผู้บังคับบัญชา บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าที่ควร และควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการสร้างสรรค์งานที่ดีต่อไป ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของโรงเรียนเสมือนทรัพย์สินของตัวเอง ควรมีการรับผิดชอบเฉพาะงานที่ตนเองทำ ไม่ควรก้าวก่ายงานของผู้อื่น บุคลากรทุกคนควรมีความรับผิดชอบในการทำงาน เช่น การตรงต่อเวลา การตัดสินใจที่ถูกต้อง เป็นต้น และเมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้น ควรมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งผู้บริหารและครู อาจารย์ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรในโรงเรียน ไม่ควรนำวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนไปใช้ส่วนตัว ควรศึกษางานที่จะทำให้ท่องแท้ เพื่อ ประโยชน์ในการใช้ทรัพย์สินให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด การปฏิบัติงานของบุคลากรควรให้คุ้มค่าต่อเงินเดือน และสวัสดิการที่ได้รับ ผู้บริหารควรยึดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และควรมีการปรับปรุง ซ่อมแซม วัสดุอุปกรณ์ที่พอใช้ได้อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการทำงาน

๑๐. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องการทำงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้านในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด เป็นแบบอย่างให้กับครูผู้สอน บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ตลอดจนชุมชน

๒. รณรงค์ให้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรอย่างกว้างขวางและจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคน ในสถานศึกษาได้ตระหนักถึงการปฏิบัติงาน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๓. ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีร่องรอยตรวจสอบได้

๔. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่าง ๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ พัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพ

๕. ควรประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนหรือบุคลากรในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. **การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรม: แนวคิด ปัญหา และการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา, ๒๕๕๑.

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ ๒.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๕๔.